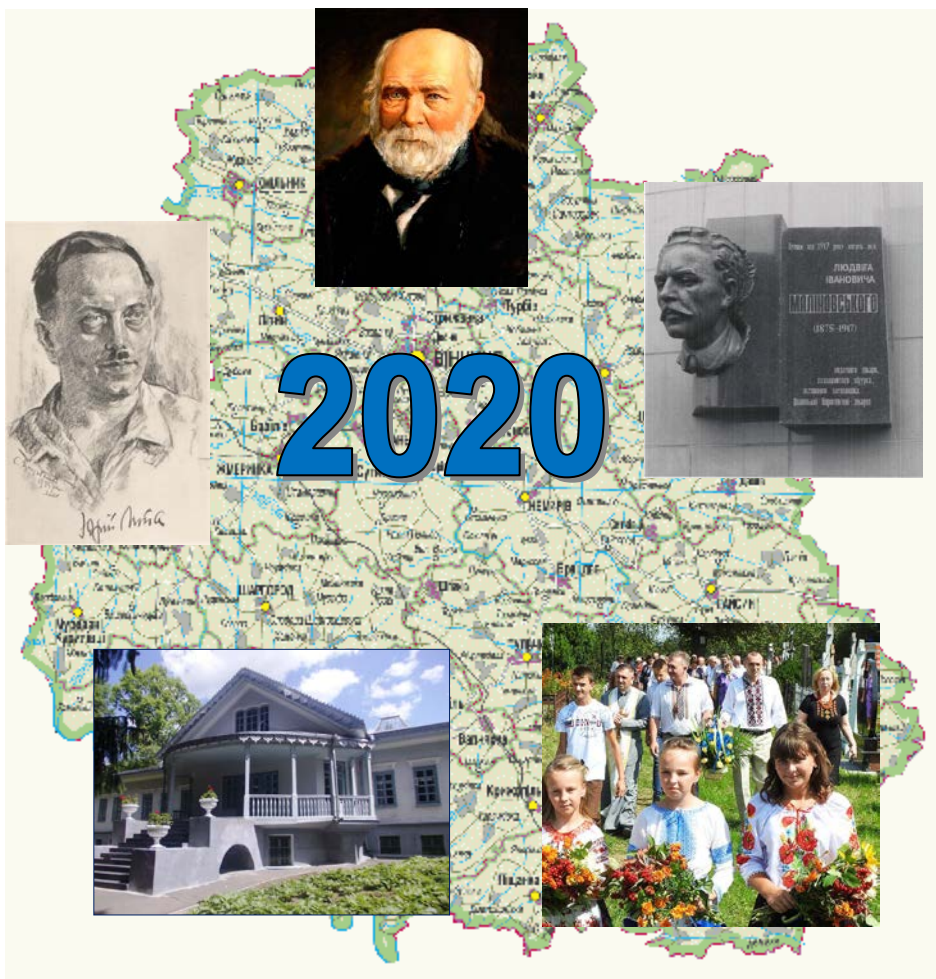

Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова

Бібліотека

Вінниччина медична - 2020

календар знаменних і пам'ятних дат

**Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова**

Бібліотека

Вінниччина медична – 2020

Календар знаменних і пам'ятних дат

Вінниця, 2019

УДК 61(091)+908](477.44)(059)

В 48

Укладач: Юрчишина О. А., завідувач сектору краєзнавчих видань

Відповідальна за випуск: Кравчук Н. М., директор бібліотеки

В 48 Вінниччина медична – 2020 : календар знаменних і пам'ятних дат / уклад. О. А. Юрчишина ; відп. за вип. Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2019. – 108 с.

Видання містить матеріали про ювілярів і визначні дати медичної галузі Вінницького краю 2020 року. Інформація рекомендована науковцям, студентам, краєзнавцям, бібліотечним працівникам та всім, хто цікавиться історією медицини.

УДК 61(091)+908](477.44)(059)

ПЕРЕДМОВА

*Чому ми так мало знаємо про наше
минуле, так швидко його забуваємо
і так легко відносимося до того,
що чекає нас у майбутньому?*

М. І. Пирогов

Історія медицини Вінницького краю залишила яскравий слід у розвитку та становленні медичної галузі на Вінниччині, в Україні і світі. Увіковічити незабутні сторінки досягнень наших земляків та тих, хто пов'язав із нашим краєм свою лікарську і наукову діяльність, покликаний календар знаменних і пам'ятних дат «Вінниччина медична – 2020». Це своєрідний життєпис самовідданої праці видатних лікарів, науковців, фахівців суміжних з медициною галузей та діяльності лікувальних, оздоровчих і медичних закладів, які у 2020 році відзначають свій ювілей.

Представлена інформація підготовлена на основі зібраних біографічних матеріалів із фондів архівів, музеїв, бібліотек, сайтів мережі інтернет, спогадів родичів і друзів, тощо. Видання доповнено поезіями ювілярів та проілюстровано світлинами.

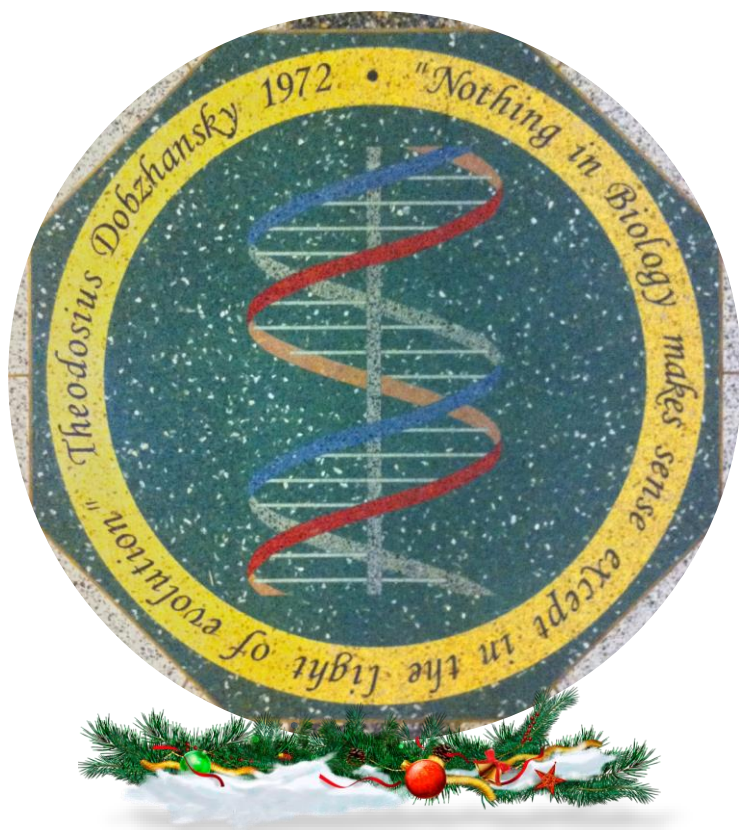
Календар містить перелік Всесвітніх днів та професійних свят 2020 р., пов'язаних з освітньою, медичною і фармацевтичною галузями.

Біобібліографічні матеріали супроводжуються списком бібліографічних джерел. Для зручності користування створено «Іменний покажчик ювілярів». Календар на вичерпність не претендує.

Всі доповнення, пропозиції та уточнення до поданих матеріалів будуть прийняті з вдячністю.

Видання адресоване всім охочим познайомитися з історією наукової думки та медицини Вінницького краю.

Січень

**Мозаїчний медальйон з прізвищем
генетика Ф. Г. Добржанського
на підлозі головного залу
«Jordan Hall of Science» в
Університеті Нотр-Дам (США)**

Фото із сайтів: <https://bit.ly/2TuGf5c> ;
<https://bit.ly/34Nvm2B>

Новорічне

Впали білі сніги
мов огні
На осінній журливий
туман...

Знову свято в моїй
стороні,
Й не стихає до ранку
баян.

Знову свято в моїй
стороні,
Новим щастям іде
по землі.

Знову юність співає
пісні.

В кожний дім
я сьогодні зайду, –
Щедрий вечір хай буде
усім!

Тетяна Сокур

02.01 – 80 років тому народився

Маначин Анатолій Степанович

(02.01.1940), санітарний лікар,

заслужений лікар України. Закінчив

Одеське медичне училище, санітарно-

гігієнічний факультет Київського

медичного інституту (1968).

Працював лікарем у Кіровоградській і

Вінницькій міських санітарно-

епідемічних станціях, завідувачем

Вінницького обласного відділу

охорони здоров'я (1988–1992), головним лікарем

обласного спеціалізованого клінічного диспансеру

радіаційного захисту населення (1992–2008).

Література

1. Анатолій Маначин // Голяченко О. М. Лікарі Вінниччини / О. М. Голяченко. – Тернопіль : Лілея, 2004. – Вид 2-ге, випр. – С. 91–92 : фот.
2. Маначин А. Радіаційний фактор біди : [бесіда з голов. лікарем спеціаліз. диспансеру радіац. захисту населення А. С. Маначиним] / А. Маначин ; записав В. Новосад // Вінниччина. – 1998. – 25 квіт. – С. 2.
3. Маначин А. Центр, який допомагає: так називають обласний диспансер радіаційного захисту населення / А. Маначин ; розмову вів Д. Пічкур // Вінниччина. – 2000. – 26 квіт. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).
4. Огородник М. Найголовніший пріоритет : [про створення в Вінниц. обл. спеціаліз. диспансеру радіац. захисту населення та його голов. лікаря А. Маначина] / М. Огородник // Вісник Чорнобиля. – 1999. – 6 листоп. – С. 6 : кольор. фот.

07.01 – 90 років тому народився **Гончарук Євген Гнатович** (07.01.1930, с. Великий Острожок Уланівського, нині Хмельницького р-ну Вінницької обл. – 19.04.2004, м. Київ), видатний гігієніст, доктор медичних наук (1968), професор (1969).

У 1954 р. закінчив з відзнакою Київський медичний інститут (нині Національний медичний університет імені О. О. Богомольця).

Працював у Тернопільському медичному інституті (1957–1961 рр.). З 1961 р. – в Київському медичному інституті: завідувач кафедри комунальної гігієни та екології людини (з 1968 р.), водночас декан санітарно-гігієнічного факультету (1969–1979), ректор (1984–2004).

Автор понад 500 наукових праць, в т. ч. 45 монографій і підручників, 15 винаходів. Вивчав питання санітарної охорони ґрунту, підземних джерел господарсько-питного водопостачання, малих річок від побутових і промислових стічних вод; очистки і знезаражування стічних вод; впливу факторів довкілля на здоров'я населення. Розробив теоретичні основи й описав закономірності біологічної очистки стічних вод у глибоких шарах ґрунту на спорудах підземної фільтрації, обґрунтував зони санітарної охорони підземних джерел господарсько-питного водопостачання населення. Автор теорії і методології гігієнічного нормування екзогенних хімічних речовин у ґрунті. Дослідив механізм гострого отруєння людини пестицидами на сільськогосподарських полях та запропонував профілактичні заходи його попередження.

Академік НАНУ, АПНУ (1992), АМНУ (1993), Російської АМН (1988), Польської академії медицини (1997), Всесвітньої академії медицини ім. А. Швейцера

(1999). Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1990), двічі лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1997, 2002), кавалер Золотої медалі ім. А. Швейцера Польської академії медицини (1997), почесний ректор Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Нагороджений орденами «За заслуги» 3-го (1996) та 2-го (2001) ступенів, князя Ярослава Мудрого 5-го ступеню (2000), Міжнародною золотою зіркою «Merit for Medicine» (1998), державними нагородами СРСР.

На стінах корпусу санітарно-гігієнічного факультету Національного медичного університету та будинку, в якому мешкав Є. Г. Гончарук, відкрито меморіальні дошки.

Література

1. Академік Євген Гнатович Гончарук – вчений, педагог, людина (до 75-річчя від дня народження) / В. Ф. Москаленко, О. П. Яворовський, В. Г. Бардов [та ін.] // Наук. вісн. Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця. – 2004. – № 1/2. – С. 136–141.
2. Академік Євген Гнатович Гончарук – людина, вчений, педагог / В. Ф. Москаленко, О. П. Яворовський, С. І. Гаркавий, В. Г. Бардов // Довкілля та здоров'я. – 2010. – № 4. – С. 67–72.
3. Виленский Ю. Академик Евгений Игнатьевич Гончарук. Повесть о жизни / Ю. Виленский, С. Гаркавий, А. Прокопович ; под ред. В. Бардова. – Винница : Новая книга, 2005. – 167 с.
4. Гаркавий С. І. Гончарук Євген Гнатович / С. І. Гаркавий // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 6 : Го-Гю. – С. 170 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.
5. Ступак Ф. Я. Академік Є. Г. Гончарук // Краєзнавство та музейна справа в Україні : наук. зб. «Велика Волинь» : праці Житомир. наук.-краєзн. т-ва дослідників Волині, Житомир. обл. орг. НСКУ : матеріали Всеукр. наук.-краєзн. конф., 27–29 жовт. 2010 р., Житомир / гол. ред. М. Ю. Костиця. – 2010. – Вип. 44. – С. 352–356.

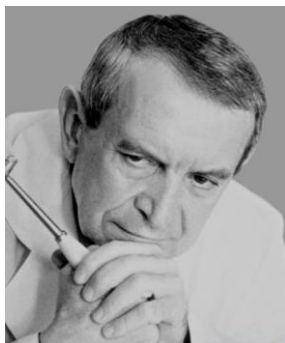
 17.01 – 80 років тому народився **Волянський Валерій Юхимович** (17.01.1940, м. Могилів-Подільський Вінницької обл. – 22.09.2005, м. Одеса), невропатолог, доктор медичних наук (1995), професор (2000).

Закінчив Одеський медичний інститут (1965).

Працював лікарем. З 1968 р. – в Одеському медичному університеті (з перервою). З 1997 р. – професор; упродовж 1991–1994 рр. – невропатолог Одеського обласного психоневрологічного диспансеру; за сумісництвом з 2000 р. – завідувач відділу неврології Українського НДІ морської медицини (м. Одеса).

Досліджував нейровегетативні проблеми адаптації людини до сучасних екологічних умов; клінічні різновиди патології вегетативної нервової системи та особливості їх лікування; фармакодинаміку нових медикаментозних засобів та методи їх застосування.

Похований на Таїровському цвинтарі в м. Одеса.

Література

1. Волянський Валерій Юхимович // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганіткевич, П. Пундій. – Львів, 2008. – Кн. 3 : Учасники національно-визвольної боротьби та українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 39–40 : портр.
2. Лобенко А. О. Волянський Валерій Юхимович / А. О. Лобенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5 : Вод-Гн. – С. 147 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. 75 років від дня народження Валерія Юхимовича Волянського // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 25. – Бібліогр.: в кінці ст.

✚ **21.01 – 65 років** тому народився **Васютинський Вадим Олександрович** (21.01.1955, с. Серебря Могилів-Подільського р-ну Вінницької обл.), психолог, доктор психологічних наук (2005), професор (2008).

Закінчив Київський університет (1977). Працював лікарем, згодом – у Львівському університеті (1980–1985); Київському педагогічному інституті іноземних мов (1992–1993); старший науковий співробітник Інституту психології АПНУ (1993–1994); з 1994 р. – в Інституті соціальної та політичної психології АПНУ (обидва – м. Київ): з 2007 р. – завідувач лабораторії психології мас та спільнот, водночас – професор кафедри соціальної психології та психології розвитку Київського університету.

Досліджує теоретико-методологічні проблеми соціальної психології, психологію влади, психологію масової свідомості та поведінки.

Література

1. Болтівець С. І. Васютинський Вадим Олександрович / С. І. Болтівець // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2008. – Т. 8 : Дл-Дя. Додаток А-Г. – С. 683 : фот.

✚ **24.01 – 120 років** тому народився **Будкевич Григорій Якович** (24.01.1900, с. Кальник Дашівського р-ну Вінницької обл. – 27.04.1964, м. Бершадь Вінницької обл.), гінеколог, заслужений лікар УРСР (1959).

Закінчив Київський державний медичний інститут (1927). Учасник Другої світової війни. Працював у різних установах охорони здоров'я Вінницької області: в Чечельницькому,

Томашпільському, Ямпільському районах (1934–1939; 1945–1962). Завідувач хірургічного відділення (1962–1964) Бершадської районної лікарні. Започаткував у лікарні проведення профілактичних днів і оглядів, тижневиків боротьби із раком та туберкульозом. Був делегатом 8-го з'їзду хірургів України від Вінницької обл. (1952).

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Трудового Червоного Прапора, медалями «За бойові заслуги» (1942), подякою МОЗ УРСР (1957) та ін. державними нагородами.

Іменем Г. Я. Будкевича названа вулиця, на якій розміщена Бершадська окружна лікарня інтенсивного лікування; на корпусі колишнього хірургічного відділення встановлена меморіальна дошка.

Література

1. Згадаймо лікаря Будкевича // Вінниччина медична. – 2015. – Лют. (№ 2). – С. 8 : фот.
2. Мацько В. Нашого цвіту по всьому світу : [про лікаря Г. Я. Будкевича] / В. Мацько // Трудова слава. – 2015. – 9 квіт. : портр.
3. Німчук Л. Він рятував людей : [Про лікаря Г. Я. Будкевича] / Л. Німчук // Бершадський край. – 2006. – 22 квіт.
4. Німчук Л. Біля витоків медицини Бершадщини : [до 110-ї річниці заслуж. лікаря УРСР Г. Я. Будкевича] / Л. Німчук // Бершадський край. – 2010. – 20 січ.

 25.01 – 120 років тому народився **Добржанський Феодосій Григорович** (12(25).01.1900, м. Немирів, нині Вінницької обл. – 18.12.1975, м. Девіс, Каліфорнія, США), генетик, професор (1936), академік АН США, Швейцарії, Данії, Бразилії.

Закінчив Київський університет (1921).

Працював у Київському політехнічному інституті, Ленінградському університеті (нині м. Санкт-Петербург). У 1927 р. для стажування в лабораторії Т. Морґана в Колумбійському університеті приїхав до США. Працював у Каліфорнійському технологічному інституті. Заслужений професор Рокфеллерського університету м. Нью-Йорк (1970–1971).

Засновник експериментальної і популяційної генетики, співавтор синтетичної теорії еволюції. Запропонував концепцію статевого розмноження і видоутворення, визначив роль природного добору в процесах мікроеволюції, встановив, що різні види можуть містити ідентичні гени. Пропагував у США досягнення вітчизняної генетики 20–30-х рр.

Автор понад 500 наукових праць. Почесний доктор низки університетів світу. Голова товариства генетиків США (1941), Американських товариств природознавців (1950), зоологів (1963).

Родич російського письменника Федора Достоєвського.

Література

1. Богданов Н. Феодосий Добржанский – родственник Федора Достоевского // Генетика. – 2000. – Т. 36, № 2. – С. 301–302.
2. Войтко А. Всі містери Сміти – родичі : [є про Ф. Г. Добржанського] / А. Войтко // Дзеркало тижня. – 2014. – 26 квіт. (№ 15). – С. 11.
3. Гершензон С. Воспоминания о встречах с Ф. Г. Добржанским // Генетика. – 2000. – Т. 36, № 2. – С. 299–300.
4. Голда Д. М. Добржанський Феодосій Григорович / Д. М. Голда // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2008. – Т. 8 : Дл-Дя. – С. 100 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.

5. Добржанський Теодосій // Енциклопедія українознавства : переклад. в Україні / ред. В. Кубійович. – Київ : Глобус, 1994 – Т. 2. – 1994. – С. 551 : портр.
6. Захаров И. А. К. 100-летию Феодосия Григорьевича Добржанского / И. А. Захаров // Генетика. – 2000. – Т. 36, № 2. – С. 297–298.
7. Казьмирчук Г. Д. До історії вивчення роду Добржанських / Г. Д. Казьмирчук // Соціальна історія : наук. зб. / за ред. Г. Д. Казьмирчука. – Київ, 2013. – Вип. 9. – С. 6–11. – Бібліогр. в кінці ст.
8. Конашев М. Б. Феодосий Григорьевич Добржанский и институциональные аспекты эволюционного синтеза / М. Б. Конашев // Вопросы истории естествознания и техники. – 2011. – № 2. – С. 3–21.
9. Конашев М. Б. Становление эволюционной теории Ф. Г. Добржанского / М. Б. Конашев. – СПб. : Нестор-история, 2011. – 280 с.

Лютий

**Меморіальна дошка на будинку,
де жили і працювали
Іван та Юрій Липи (м. Одеса)**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2MS5uNv>;
<https://bit.ly/2CtLNFl>

Лікар

Мій менший мене не взорить, –
 (Що йому братній привіт!)
 Для нього є тільки хворі
 І власний великий світ.
Він каже: «Я б тільки стежив,
 Як тліє життя вогонь
В людській, тілесній одежі,
 У смутку очей, долонь.
Я бачу, – життя в людині
І смерть провадять свій змаг,
Мій зимний зір понад ними,
 Хоч серце – буря сама;
І гнів, і блискучість мислі,
 І жаль, і волі «вперед!»
Окрили, вбрали, нависли,
 Упоюють мій лянцет,
Неспокій, – вічний фехтунок
З прокляттям роду людей, –
 Чи ж то не є подарунок
 Долі самої моєї?
Скажи ж мені, Сліпа Сило,
 Що так мене рвеш у бій,
На те ж ти мене створила,
 Щоб ставить чоло тобі?»

Юрій Луна

03.02 – 110 років тому народився **Старосельський Максим Георгійович** (03.02.1910, с. Ярославець Харківської губернії, нині Кролевецького р-ну Сумської обл. – 02.04.1978, м. Чита (РФ), нейрохірург.

Закінчив Київський медичний інститут (1933).

Працював у Вінниці. Згодом – головним лікарем медико-санітарної частини селища Букача Чернишовського р-ну Читинської обл. (1934–1937), Петровськ-Забайкальської хірургічної лікарні (1939–1941).

Учасник Другої світової війни. У повоєнний час працював провідним хірургом Читинського шпиталю інвалідів війни.

У 1948 р. брав участь у рятуванні постраждалих від землетрусу в м. Ашгабат. Впродовж 1950–1970 рр. – головний хірург Читинської області. Працював нейрохірургом центральної поліклініки в м. Чита (1970–1978).

Заслужений лікар РРФСР (1949). Нагороджений орденом Червоної Зірки; Почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я СРСР; двічі – знаком «Отличнику здравоохранения» (1940; 1948).

Література

1. Цуприк Р. И. Старосельский М. Г. / Р. И. Цуприк [Електронний ресурс] // Энциклопедия Забайкалья. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2lv0Ucf> (дата звернення: 08.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

15.02 – 145 років тому народився **Філатов Володимир Петрович** (27(15).02.1875, с. Михайлівка, нині село Республіки Мордовія, РФ – 30.10.1956, м. Одеса), видатний український офтальмолог, хірург, доктор медичних наук (1908), професор (1911), дійсний член АН УРСР (1939) та АМН СРСР (1944).

Закінчив медичний факультет Московського університету (1897), працював у Москві. В 1903 р. переїхав до Одеси, де працював в очній клініці; впродовж 1911–1956 р. очолював кафедру офтальмології медичного факультету Новоросійського університету (нині Одеський національний медичний університет). З 1921 р. – професор Одеського медичного інституту; одночасно впродовж 1936–1956 рр. – директор Інституту експериментальної офтальмології.

Автор понад 430 наукових праць з проблем офтальмології, загальної та тканинної терапії. Створив учення про біогенні стимулятори, що стало основою принципово нового методу лікування – тканинної терапії. Успішно працював над проблемами офтальмохірургії, лікування глаукоми, трахоми тощо; був організатором першого у світі протиглаукомного диспансеру. Запропонував і впровадив оригінальний метод відновлювальної хірургії (пластика на круглому стеблі, т. зв. філатовське стебло; 1917), який набув поширення в багатьох країнах світу. Розробив і практично розв'язав проблему трансплантації рогівки, удосконалив техніку цієї операції. Сконструював спеціальний інструментарій та вперше широко впровадив (1931) застосування консервованої трупної рогівки як матеріалу для пересаджування. Тривалий час очолював Товариство

офтальмологів України. Засновник (1946) та редактор «Офтальмологічного журналу».

Перебував на Вінниччині – відпочивав у с. Бронниця Могилів-Подільського р-ну в санаторії «Гірський». Був непоганим художником, писав, головним чином, пейзажі, в т. ч. чудові ліси та лісостеп Вінницької області, скелясті береги Південного Бугу.

Академія медичних наук СРСР заснувала премію ім. Філатова, що присуджується за кращі наукові праці в галузі хірургії ока та пластичної хірургії. Його іменем названо вулиці в кількох містах та Одеський НДІ очних хвороб і тканинної терапії. У 1961 р. Рада Міністрів СРСР заснувала Премію ім. академіка В. П. Філатова «За найкращу роботу з офтальмохірургії та пластичної хірургії».

У 1962 р. було випущено поштову марку із зображенням академіка. В Одесі йому встановлено пам'ятник, а на Французькому бульварі створено музейно-виставковий комплекс імені В. П. Філатова.

Герой Соціалістичної Праці (1950), Заслужений діяч науки (1935), кавалер чотирьох орденів Леніна, орденів Трудового Червоного Прапора та Вітчизняної війни 1-го ступеня, лауреат Сталінської премії (1941), нагороджений низкою медалей, зокрема золотою медаллю ім. І. Мечникова АН СРСР (1951).

Похований на 2-му Християнському кладовищі в м. Одесі.

В. П. Філатов з дружиною в парку санаторію «Гірський», с. Бронниця на Вінниччині.

Література

1. Данилевський І. А. Успіхи радянської офтальмології : [є про наук. і лікув. діяльність В. П. Філатова та його школу] / І. А. Данилевський // Більшовицька правда. – 1940. – 22 жовт.
2. «Кожна людина має бачити сонце...» [Електронний ресурс] : до 140-річчя з дня народж. акад. В. П. Філатова – всесвітньо відомого лікаря-офтальмолога, вченого, благодійника, художника, поета / авт. презентації І. В. Гулик // Бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова : [вебсайт]. – Електрон. презентація. – Режим доступу: <https://bit.ly/32P5N0C> (дата звернення: 23.10.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
3. Пинчук В. Виннитчина, В. П. Филатов и филатовцы / В. Пинчук // Новости медицины и фармации. – 2011. – Ноябрь. (№ 19). – С. 21 : фот.
4. Пучківська Н. О. В. П. Філатов. – Київ, 1975. – С. 48–49.

 17.02 – 145 років тому народився **Сенгалевич Федір Миколайович** (17.02.1875, с. Бахтин, нині Муровано-куриловецького р-ну Вінницької обл. – 21.11.1941, м. Київ), лікар, краєзнавець, літератор.

Навчався в Київському та Юр'ївському (нині Тартуський, Естонія) університетах. Протягом 1908–1923 рр. працював у земській лікарні в м. Богуслав, згодом – лікарем у Лук'янівській тюрмі в м. Київ. У 1917–1918 рр. – засновник і керівник музею та гімназії в Богуславі.

Автор розвідок «Київські лірники», «Гаївки», «Київський некропіль» та ін. Вивчав історію Києва. Видав збірку «Повітові оповідання».

Література

1. Подолинний А. М. Сенгалевич Федір Миколайович / А. М. Подолинний // 3-над Божої ріки : літ. біобібліогр. слов. Вінниччини / упоряд. і заг. ред. А. М. Подолинного. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Вінниця, 2001. – С. 304.
2. 140 років від дня народження Сенгалевича Федора Миколайовича // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 45. – Бібліогр.: в кінці ст.

24.02 – 155 років тому народився **Липа Іван Львович** (псевд.: Мих. Житецький, Літописець, Мих. Міщанин, Іван Степовик, Тонкошкур, Петро Шелест, Якийсь та ін.; 24.02.1865, м. Керч, нині АР Крим – 13.11.1923, м. Винники, нині у складі Львова), громадсько-політичний діяч, письменник, публіцист, видавець, лікар.

Закінчив Казанський університет (1897). Працював лікарем на Херсонщині і в Полтаві. Упродовж 1902–1918 рр. жив у Одесі, займався лікарською практикою. Упродовж 1904–1905 рр. власним коштом збудував лікарню у містечку Дальник під Одесою (нині с. Великий Дальник Біляївського р-ну). Як медик здобув великий авторитет.

У 1905 р. спробував видавати українською мовою журнал «Лікарський порадник», аргументуючи необхідність у ньому відсутністю у селян-українців елементарних гігієнічних і медичних знань, що спричиняло високу смертність, однак цензура не дозволила.

Брав активну участь в українському громадському житті. За Гетьманату обіймав посаду лікарського інспектора. 1 січня 1919 р. був призначений Міністром віросповідань УНР.

У 1919 р. разом із сином Юрієм перебував у м. Вінниця. Мешкали у готелі «Савой».

Письменницька творчість охоплює прозу різних жанрів і поезію.

У 2015 р. в с. Великий Дальник Біляївського р-ну Одеської області йому було відкрито меморіальну дошку.

Література

1. Дедишина Л. Свій край як середина світу / Л. Дедишина // Фармацевт-практик. – 2016. – № 11. – С. 28–30.
2. Іван Липа: двічі міністр // Чорноморська хвиля Української революції: провідники національного руху в Одесі у 1917–1920 рр. : монографія / Вінцковський Т. С. [та ін.]. – Одеса : ТЕС, 2011. – 586 с.
3. Огієнко І. Світлій пам'яті Івана Липи // Кур'єр Кривбасу. – 1998. – № 104. – С. 124–134.
4. Середницький Я. Батько і син : [про укр. письменників Івана та Юрія Лип] // Дніпро. – 1992. – № 8–9. – С. 115–120.
5. Стамбол І. Іван та Юрій Липи / І. І. Стамбол, С. В. Кучеренко ; худож. В. М. Карасик. – Харків : Фоліо, 2016. – 121 с. – (Знамениті українці). – Бібліогр.: с. 120.
6. Стамбол І. Іван Львович Липа в українському національному русі: лікар, письменник, тарасівець : монографія / І. І. Стамбол ; наук. ред. В. М. Хмарський ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечнікова. – Київ ; Одеса, 2017. – 296 с. – Імен. покажч.: с. 293–295.

Березень

**Вулиця імені лікаря Горбанчука
у м. Хмельницький**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2TBJ09x> ;
<https://bit.ly/36RCFrX>

Ти у владичній високості –
Задумлива і осяйна,
А тут у голубиній млості
Проходить ранняя весна;
Розвішує бліді фестони
Вологих теплих бруньок,
І соняшні, важкі корони
Натоптує мій рівний крок,
Коли я йду в перлисту далеч,
В устах замкнувши передзвон
Для тої, що і сон, і малеч,
І велич лучить у закон.

Юрій Луца

 05.03 – **125 років** тому народився **Горбанчук Юхим Онуфрійович** (05.03.1895, с. Зофіпіль Літинського повіту, нині с. Софіївка Хмельницького р-ну Вінницької обл. – 1969, м. Хмельницький), хірург, заслужений лікар УРСР.

Закінчив Літинську гімназію (1913), Київський медичний інститут з відзнакою (1927).

Працював хірургом Старосинявської та Проскурівської лікарень, головним лікарем Вовковинецької райлікарні на Хмельниччині, з 1945 р. – головним лікарем Хмельницької обласної лікарні.

Учасник Першої та Другої світових воєн, депутат Верховної Ради УРСР 5-го скликання. Почесний громадянин м. Хмельницький (1966), в якому одна з вулиць названа його ім'ям (1991).

Література

1. Горбанчук Юхим Онуфрійович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: (дата звернення: 08.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

 06.03 – **90 років** тому народився **Добрянський Павло Казимирович** (06.03.1930, с. Тарасівка Жмеринського р-ну Вінницької обл. – 14.09.2011, м. Івано-Франківськ), лікар, прозаїк-гуморист.

Закінчив Вінницьку фельдшерсько-акушерську школу, Львівський медичний інститут

(1959). Працював фельдшером у Мурафській дільничній лікарні на Вінниччині, очолював одну із аптек у м. Івано-Франківськ; був відповідальним секретарем Івано-Франківської організації СПУ (1975–1990). З 1997 р. – заступник головного редактора літературно-художнього журналу «Перевал» (м. Івано-Франківськ). Член НСПУ (1971).

Автор 20 книг гумору, найвідоміші з яких «Чоколядовий капелюх», «Веселий аптекар» та «Кіндрат Гичка увіковічнюється», що належать до золотого фонду української гумористичної літератури. Окремі його твори друкувалися російською, німецькою, угорською, молдавською та ін. мовами. На думку багатьох літературних критиків, «Павло Добрянський найкращий гуморист серед аптекарів і найкращий аптекар серед гумористів».

Лауреат першого Всеукраїнського фестивалю гумору й сатири «Вишневі усмішки» (1980), обласних літературних премій ім. М. Ірчана (1980) та В. Стефаника (1999), міської премії ім. І. Франка (2006).

В м. Івано-Франківськ на вул. Шевченка, на будинку, в якому мешкав П. К. Добрянський, відкрили пам'ятну дошку (2015).

Література

1. Веселий світ Павла Добрянського : спогади сучасників про письменника / Вінниц. обл. центр туризму, спорту, краєзнавства та екскурсій ; [упоряд. В. С. Горлей ; передм. О. Ф. Черногуза]. – Вінниця : Нілан, 2015. – 96, [1] с. : іл. – (Літературне краєзнавство).
2. Подолинний А. М. Добрянський Павло Казимирович / А. М. Подолинний // З-над Божої ріки : літ. біобібліогр. слов. Вінниччини / упоряд. і заг. редакція А. М. Подолинного. –
3. Тугай Л. Анотаційна дошка найкращому аптекареві серед гумористів / Л. Тугай // Галичина. – 2015. – 25 лип.

18.03 – 65 років тому народився **Щербатюк Анатолій Самійлович** (18.03.1955, с. Пологи Теплицького р-ну, Вінницької обл.), медик, публіцист, письменник.

Закінчив Гайсинське медичне училище, навчався у Київському педагогічному інституті (1979–1981).

Член Української Гельсінської спілки (1988–1990). Був референтом Головного проводу Української республіканської партії з питань ідеології. Член Міжнародного ПЕН-клубу.

Автор серії політологічних статей, збірки есеїв: «Повернення Пожари» (1994), «Нова теологія» (1997), збірки теологічних текстів «Вітер осянь» (2000). Упродовж 1993–1994 рр. був двічі ув'язнений за статті «Дух крові», «Основи санації». Вважається найдовершенішим стилістом сучасної української прози.

Нині займається фермерською діяльністю, пасічник.

Література

1. Подолинний А. М. Щербатюк Анатолій Самійлович / А. М. Подолинний // З-над Божої ріки : літ. біобібліогр. слов. Вінниччини / упоряд. і заг. ред. А. М. Подолинного. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Вінниця, 2001. – С. 386.
2. Щербатюк Анатолій Самійлович // Вінниччина журналістська / авт.-упоряд. В. Лисенко. – Вінниця, 2010. – С. 256.

19.03 – 95 років тому народився **Драгомирецький Володимир Дмитрович** (19.03.1925, м. Бар, нині Вінницької обл. – 01.07.1996, м. Одеса), оториноларинголог, доктор медичних наук (1967), професор (1970).

Закінчив Одеський медичний інститут (1949).

Працював лікарем. З 1953 р. – в Одеському медичному інституті: заступник декана (1954–1958; 1964–1971), декан (1979–1986) лікувального

факультету, водночас – доцент, в. о. завідувача кафедри оториноларингології (1965–1967), позаштатний проректор з лікувальної роботи (1975–1979).

Створив школу кріохірургії, підготував більше 600 кріохірургів-оториноларингологів для України та зарубіжжя. Автор понад 170 наукових праць. Наукові дослідження: тонзиліт, проблеми ЛОР-онкології, кріобіології та кріохірургії, професійна патологія ЛОР-органів. Запропонував методики кріохірургічних операцій при хронічному тонзиліті, вазомоторному риніті, носових кровотечах, добро- і злоякісних пухлинах, тощо. Автор розділу в книзі «Практическая криомедицина» (Київ, 1987).

Учасник Другої світової війни. Нагороджений орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня (1986), медалями «За відвагу», «За бойові заслуги».

Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1990).

Література

1. Профессор Владимир Дмитриевич Драгомирецкий – учитель, наставник, человек // Журнал вушних, носових і горлових хвороб – 2005. – № 2. – С. 92–93.
2. Седлецький О. Л. Драгомирецький Володимир Дмитрович / О. Л. Седлецький // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2008. – Т. 8: Дл-Дя. – С. 373 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. Драгомирецький Володимир Дмитрович // Буремні військові роки в особах Одеського медичного інституту (1941–1945 рр.): до 70-річчя Перемоги : стислий біогр. довід. / уклад.: Я.В. Швидка [та ін.]. – Одеса, 2015. – С. 24 : портр.

 21.03 – 100 років тому народився **Валігура Яків Степанович** (21.03.1920, с. Бірків, нині Літинського р-ну Вінницької обл. – 23.05.1997, м. Львів) – лікар-хірург, доктор медичних наук (1967), професор (1968).

Закінчив Львівський медичний інститут (1950), де відтоді й працював: декан факультету удосконалення лікарів (1961–1964) та лікувального факультету (1969–1973), завідувач кафедри факультетської хірургії педіатричного і санітарно-гігієнічного факультетів (1973–1985), професор кафедри хірургії (1985–1991).

Наукові дослідження: діагностика та лікування гострого панкреатиту, парентерального харчування у хірургії, порушення та корекція метаболізму при панкреатиті і після операції на жовчних шляхах; удосконалення методики хірургічного лікування стегнових гриж та стискаючих перикардитів.

Література

1. Львівський державний медичний інститут / уклад.: І. Даценко, Л. Петрух, І. Головка [та ін.] ; за ред. М. Павловського, І. Даценко, Л. Петрух. – Львів : Словник, 1994. – Про Валігуру Я. С. – С. 84.
2. Павловський М. Л. Валігура Яків Степанович / М. Л. Павловський, С. В. Різничок // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 4 : В-Вог. – С. 45 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. Панишко Ю. М. Яків Степанович Валігура: до 95-річчя від дня народження / Ю. М. Панишко // Феномен людини. Здоровий спосіб життя : зб. наук. праць / за ред. Ю. М. Панишка. – Львів, 2015. – Вип. 37. – С. 49–50.
4. Павловський М. Валігура Яків Степанович / М. Л. Павловський, С. В. Різничок // Зіменковський Б. С. Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1784-2006 / Б. С. Зіменковський, М. Р. Гжегоцький, О. Д. Луцик. – Львів : Наутілус, 2006. – С. 27 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
5. Павловський М. Валігура Яків Степанович / М. Л. Павловський, С. В. Різничок // Зіменковський Б. С. Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1784-2006 / Б. С. Зіменковський, М. Р. Гжегоцький, О. Д. Луцик. – Львів : Наутілус, 2009. – С. 35–36. : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

Квітень

**Коперницький Ізидор Станіславович,
життя та діяльність якого
пов'язані з Вінниччиною**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2Nhbxtn>;
<https://bit.ly/31RNVkr>

В степу, де миються ховрашки,
На небесах, де спокій ліг,
Куди зирну, там легкі пташки
Грайливих усміхів твоїх,
Бо нині в зелені гайовій
Серед дубів, що – нарівні,
Я з дивним птахом на розмові
Пізнав закони чарівні,
Що ти є скрізь, що дише злотом
Твого імення вся земля,
І смужок рожі попід плотом,
І марш оружний короля.
Що світ – жіночість незрівняна
У вірності, що світлом є,—
І в серце глянув він моє,
І очі мав, як ти, кохана.

Юрій Луца

16.04 – 145 років тому народився **Володимирський Андріан Володимирович** (16.04.1875, м. Липовець, нині смт на Вінниччині – 18.01.1936, м. Ростов-на-Дону, РФ), психіатр, психолог, український вчений-дефектолог.

Закінчив Київський університет Св. Володимира (1900), де й відтоді працював у клініці нервових захворювань. Впродовж 1908–1914 рр. – у Санкт-Петербурзькому психоневрологічному інституті, де в 1910 р. заснував першу допоміжну школу. У 1922 р. – завідувач Кабінету індивідуальної педагогіки (м. Київ).

Вивчав психічну діяльність аномалій дитини, зокрема дітей глухих та з вадами слуху, питання ролі спадковості в розвитку дитини, впливу різних умов на її розвиток.

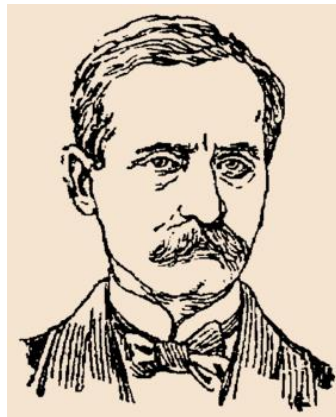
Література

1. Бондар В. І. Володимирський Андріан Володимирович / В. І. Бондар // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5 : Вод-Гн. – С. 109–110. – Бібліогр. в кінці ст.
2. 140 років від дня народження Андріана Володимировича Володимирського // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 115. – Бібліогр.: в кінці ст.

17.04 – 195 років тому народився **Коперницький Ізидор Станіславович** (пол. Izydor Kopernicki; 17.04.1825, с. Чижівка Звенигородського повіту – 24.09.1891, м. Краків), лікар, доктор медицини (1875), антрополог, етнограф, педагог, політичний діяч.

Закінчив Вінницьку гімназію (1844). Навчався за казенний кошт на медичному факультеті

Київського університету Св. Володимира, який закінчив у 1849 р. Служив у чині титулярного радника у військових лазаретах Волині, Бершаді Ольгопільського повіту (нині райцентр Вінницької обл.). Герой Севастопольської оборони (1854–1855).

Упродовж 1857–1863 рр. працював прозектором анатомії Київського університету Св. Володимира. Приватно навчав препаруванню. У 1861 р. опублікував свою першу наукову працю «Попередні відомості про краніологічні дослідження над будовою слов'янських черепів», яка була на той час першим науковим дослідженням у цій царині. Заклав у Києві основу колекції черепів анатомічного музею. Як лікар і вчений користувався у Києві значним авторитетом.

28.03.1863 р. виїхав до Польщі, створював у Каліському повіті повстанські медичні пункти і керував ними. Восени був направлений виконувати обов'язки комісара революційного Національного Уряду до Львова. Затриманий австрійськими властями, спромігся втекти з-під арешту. В 1864 р. у Белграді (Сербія) намагався заробляти на життя приватною практикою. Того самого року переїхав до Румунії і розгорнув у Бухарестському університеті анатомічний музей, був за це нагороджений орденом *Bene Merenti*. У 1866 р. став його директором. Мандрував Європою. Вивчав антропологію в Парижі.

У 1871 р. прибув до Галичини (де мешкав у різних містах), зупинився в Кракові. У 1877 р. заснував науковий збірник «*Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej*» (видав 14 томів). Ступінь кандидата антропології отримав у 1878 р. на медичному факультеті Ягеллонського університету, де тривалий час викладав безоплатно. У 1886 р. був призначений на штатну посаду професора.

Автор понад 100 наукових праць, у т. ч. монографії «*O góralach Ruskich w Galicji*» («Про руських горців у Галичині»), підготовленої за матеріалами, зібраними ним в експедиції 1888 р., і названої І. Франком «першим

систематичним дослідженням українців Карпат», а також статті «Odrzwia ozdobne w chatach górali ruskich» («Оздоблені одвірки в хатах руських горців») – за підсумками подорожі 1889 р.

Нагороджений орденами Св. Анни 3-го ступеня (1855), Св. Станіслава 2-го ступеня (1856), срібною та бронзовою на Георгіївській стрічці медалями.

Література

1. Коперницький (Kopernicki) Ізидор / В. Колесник // Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник ; Вінниц. обл. краєзн. музей, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Краєзн. т-во «Поділля». – Вінниця, 2007. – С. 307–308 : портр. – Бібліогр. в кінці ст.
2. Усенко П. Г. Коперницький Ізидор Станіславович / П. Г. Усенко // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; НАН України, Інститут історії України. – Київ : Наук. думка, 2008. – Т. 5 : Кон-Кю. – С. 128–129. – Бібліогр. в кінці ст.

17.04 – 175 років тому народився **Міфле Йосип Едуардович** (05(17).04.1845, м. Вінниця – ?), хірург.

Закінчив медичний факультет Київського університету (1869). З 1880 року на посаді приват-доцента читав курс лекцій. У подальшому працював у м. Одесі. Досвід лікування ран, набутий під час Російсько-турецької війни, з успіхом використовував, працюючи в університетській клініці. Значно удосконалив методику антисептичного лікування як шляхом наукової та практичної перевірки дії різних антисептичних засобів, так і шляхом вивчення стану самої рани в процесі її загоєння. Член, секретар Одеського бальнеологічного товариства.

Література

1. Медицина в Україні : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. керівник Р. І. Павленко ; авт.-упоряд. С. М. Булах [та ін.]. – Київ : СПД Коляда О. П., 2012. – Вип. 2 : Друга

половина XIX – початок XX століття. Літери Л-С. – Про Міфле Й. Е. – С. 84. – Бібліогр.: в кінці ст.

 17.04 – **85** років тому народилася **Французова Стелла Борисівна** (17.04.1935, м. Вінниця), патофізіолог, доктор медичних наук (1978), професор (1992), академік УАН (1998).

Закінчила Київський медичний інститут (1959), громадський інститут патентознавства (1979).

З 1962 р. працює у Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця: старшим науковим співробітником,

завідувачем лабораторії патофізіології та експериментальної фармакології ЦНДЛ; нині – провідний науковий співробітник відділу загальної та молекулярної патофізіології Інституту фізіології імені О. О. Богомольця НАН України. Винахідник СРСР.

Наукові дослідження: механізми дії лікарських засобів різних фармакологічних груп; фармакологічна регуляція функції серцево-судинної системи та метаболізму міокарду; експериментальне моделювання хвороб людини; розробка патогенетично обґрунтованих способів їх фармакологічної корекції; метаболічна терапія патологічних процесів; вивчення ролі адренергічних механізмів та медіаторів симпатичної нервової системи в механізмі дії різноманітних лікарських засобів.

Автор понад 400 наукових праць, у т. ч. кількох монографій, численних винаходів. Винахідник СРСР.

Література

1. 80 років від дня народження Стелли Борисівни Французової // Імена в медицині у відгомоні часу. 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ;

- уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2014. – С. 42.
2. Розвиток патофізіології в Україні / ред. О. О. Мойбенко ; наук. уклад. С. Б. Французова. – Київ, 2009. – Про С. Б. Французову. – С. 168–174, 178.
 3. Французова Стелла Борисівна // Імена України 2007 : біогр. енцикл. слов. / Ін-т гуманітар. досліджень АН України ; уклад. Л. Г. Андрієнко [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2007. – С. 539 : портр.
 4. Чекман І. С. Французова Стелла Борисівна – учений-фармаколог (до ювілею) / І. С. Чекман // Фармакологія та лікарська токсикологія. – 2015. – № 2. – С. 102–104.

Травень

**Вшанування пам'яті лікаря Юрія Липи
в с. Бунів Яворівського р-ну Львівської обл.
2018 р.**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2KJANao> ;
<https://bit.ly/2KbhZRW>

Опять земли омоложение
С тревожным прошлым чем-то сходно:
Набрякших почек напряжение,
Как будто танки на исходной.

Опять не то.

Искал сравнение –
Мазок прозрачный без помарок,
Слова мажорные весенние,
Где каждый звук – небес подарок.
Но почки выстрелить готовы.

Опять стрельба...

Не то.

Я знаю.

Воспоминания-оковы
Из прошлого не выпускают.

И. Деген

01.05 – 100 років тому народилася **Чорна Тамара Трохимівна** (01.05.1920, с. Жолоби, Томашпільського р-ну, Вінницької обл. – 28.05.2016, м. Харків), видатний український інфекціоніст, доктор медичних наук (1973), професор (1976).

Закінчила Київський медичний інститут (1942).

Учасниця Другої світової війни. Упродовж 1969–1992 рр. працювала завідувачем кафедри інфекційних хвороб Харківського медичного інституту (нині Харківський національний медичний університет).

Наукові дослідження: діагностика та лікування інфекційних хвороб.

Література

1. 90 років інфекціоністу, професору, доктору медичних наук Чорній Тамарі Трохимівні // Сучасні інфекції. – 2010. – № 2. – С. 100.
2. 95 років від дня народження Чорної Тамари Трохимівни // Імена в медицині у відгомоні часу. 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ; уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2014. – С. 48.
3. Нікітіна Н. О. Чорна Тамара Трохимівна / Н. О. Нікітіна, Ж. М. Перцева // Вчені Харківського державного медичного університету 1805–2005 / ред. А. Я. Циганенко. – Харків, 2003. – С. 407–408.
4. Світлої пам'яті професора Тамари Трохимівни Чорної (некролог) // Інфекційні хвороби. – 2016. – № 4. – С. 98–100.

05.05 – 165 років тому народився **Курчинський Василь Палладійович** (23.04(05.05).1855, с. Уяринці Ямпільського повіту Подільської губернії, нині Тиврівського р-ну Вінницької обл. – 1919), фізіолог, доктор медицини (1891), екстраординарний професор.

Закінчив Санкт-Петербурзький університет (1878), Медико-хірургічну академію в Санкт-Петербурзі (1882).

Працював ординатором Санкт-Петербурзького військового клінічного шпиталю. З 1885 р. завідував Остерською міською лікарнею і виконував обов'язки Остерського міського лікаря. З 1888 р. – повітовий лікар у Ніжині. З 1890 р. – прозектор кафедри фізіології Київського університету. З 1890 р. – прозектор кафедри фізіології, з 1891 р. – приват-доцент Київського університету Св. Володимира; ординарний професор кафедри фізіології (1896–1918), декан медичного факультету Юр'ївського університету (1900–1904; нині Тартуський, Естонія); водночас – директор приватних курсів (1914–1917).

Наукові дослідження з фізіології опорно-рухового апарату, травної системи, проблем збудження скелетних м'язів, історії медицини. Один з основоположників вітчизняної радіобіології. Вивчав вплив нафти та її похідних на живі організми.

Брав участь у Міжнародних з'їздах: антропології та зоології (Москва, 1892), геологічному (Санкт-Петербург, 1897), медичному (Москва, 1897). Учасник Міжнародного конгресу фізіологів (Кембрідж, 1898).

Почесний член-кореспондент Наукових товариств фізіологів Німеччини, Франції, Угорщини та ін.

Література

1. Медицина в Україні : біобібліогр. словник. Вип. 2. Друга половина XIX століття. Літери А–К / авт.-упоряд. С. М. Булах, С. Г. Васильєва, Л. П. Долинна ; відп. за вип. С. М. Булах. – Київ, 2005. – Про Курчинського В. П. – С. 263–264. – (Медична біографістика).
2. Пасько І. В. Курчинський Василь Палладійович / І. В. Пасько / Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 16 : Куз-Лев. – С. 254. – Бібліогр.: в кінці ст.

05.05 – 120 років тому народився **Липа Юрій Іванович** (псевд. і крипт.: В. Воїн, Гео, Липенко, Чорноморець, ЮРЛ та ін.; 05.05.1900, містечко Нові Санжари, нині смт Полтавської обл. – 20.08.1944, похований у с. Бунів Яворівського р-ну Львівської обл.), письменник, політолог, лікар, духовний провідник українського народу.

Упродовж 1922–1929 рр. навчався на медичному факультеті Познанського університету (Польща). Працював асистентом Варшавського університету, стажувався у Данцизі та Лондоні, розпочав у Варшаві власну медичну практику. Поглиблював знання з фітотерапії у Я. Мушинського, професора Віленського університету.

З 1942 р. підтримував тісні зв'язки з УПА й тому в травні 1943 р. через ультиматум Армії Крайової був змушений залишити Польщу й оселитися у м. Яворів на Львівщині. На початку липня, незважаючи на наступ Червоної армії, категорично відмовився емігрувати й переїхав з родиною у с. Бунів на Львівщину, де організував медичні курси з надання невідкритої медичної допомоги для санітарів УПА. Заарештований 19 серпня 1944 р. і закатований органами НКВС.

Автор близько 200 різноманітних праць: підручника «Фітотерапія» (Варшава, 1933) та книг «Ліки під ногами» (Краків ; Львів, 1943 ; Київ, 1996), «Лічнічі рослини в давній і сучасній українській медицині» (1937) та низки поетичних збірок; книги пам'яті батька «Світильник неугасимий» (2015), численних статей, рецензій, перекладів. Нагороджений 2-ю премією на літературному конкурсі Українського видавництва у Львові за драму «Король Гаїті» (1943). Посмертно вийшла укладена Є. Маланюком збірка «Юрій Липа: поезія» (Торонто, 1967). Твори письменника перевидають на Батьківщині після здобуття Україною незалежності. З 2000 р. у різних містах України проводять Липівські читання.

У с. Бунів на фасаді місцевої школи встановлено меморіальну дошку з його барельєфом, у 2008 р. відкрито лікарську амбулаторію ім. Ю. Липи, а в її приміщенні створено кімнату-музей. У центрі м. Яворів на вшанування пам'яті Ю. Липи споруджено меморіальний комплекс.

В Одесі на честь Івана та Юрія Лип названо вулицю.

У 1919 р. разом із батьком перебував у м. Вінниця. Мешкали у готелі «Савой».

Література

1. Кіцера О. Юрій Липа – український лікар / О. Кіцера, Л. Миколишин // Лікарський збірник : founded bu Eugene Osarkevych in 1898 : засн. Євгеном Озаркевичем у 1898 р. / відп. ред. І. Даценко. – Львів ; Чикаго, 2001. – Том 9 : На пошану Юрія Липи. – С. 46–51. – (Нова серія = New series).
2. Кучеренко С. Юрій Липа як лікар за спогадами сучасників / С. Кучеренко // Усна історія: теорія, метод, джерело : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 24–26 жовт., м. Вінниця. – Вінниця, 2018. – С. 136–138.
3. Стамбол І. Іван та Юрій Липи / І. І. Стамбол, С. В. Кучеренко ; худож. В. М. Карасик. – Харків : Фоліо, 2016. – 121 с. – (Знамениті українці). – Бібліогр.: с. 120.
4. Юрій Липа: врач, поэт, геополитик, патриот / подгот. Ю. Маринжа // Здоров'я України. – 2008. – Жовт. (№ 19). – С. 84 : портр.

10.05 – 95 років тому народився **Ковальчук Антон Арсентійович** (10.05.1925, с. Глибочок Тростянецького р-ну, нині Вінницької обл. – 21.01.1997, м. Кривий Ріг Дніпропетровської обл.), лікар-гігієніст, доктор медичних наук (1986).

Закінчив Одеський медичний інститут (1953). З 1956 р. працював в Українському НДІ променевої медицини (м. Кривий Ріг) керівником клінічного відділу (1968–1997).

Наукові дослідження: клініка, діагностика, лікування та профілактика професійних захворювань працівників промислових підприємств, медико-соціальні проблеми професійної патології.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений державними та бойовими нагородами СРСР.

Література

1. Вищипан В. П. Ковальчук Антон Арсентійович / В. П. Вищипан // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2013. – Т. 13: Киї-Кок. – С. 532 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.

13.05 – 110 років тому народився **Шрайбер Михайло Ізраїльович** (13.05.1910, м. Літин Подільської губернії, нині райцентр Вінницької обл. – 01.05.1982, м. Москва), хірург, доктор медичних наук (1952), професор (1962), генерал-майор медичної служби (1963).

Закінчив Ростовський медичний інститут (1932). Учасник Другої світової війни. Головний хірург Архангельського і Південно-Уральського військових

округів (1946–1955); старший викладач кафедри хірургії військового факультету Центрального інституту удосконалення лікарів (1955–1957); заступник головного хірурга Міністерства оборони СРСР (1958–1960); завідувач опікового центру Інституту хірургії ім. О. В. Вишневського АМН СРСР (1960–1973), одночасно головний хірург Центрального медичного управління Міністерства оборони СРСР.

Наукові дослідження: проблеми організації військово-польової хірургії; лікування опікової травми, в т. ч. опікового шоку й термічного ураження дихальних шляхів; пластична хірургія. Винайшов автоматичний пристрій для визначення площі опіку.

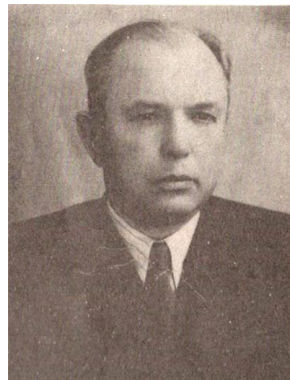
Заслужений діяч науки РРФСР (1970). Лауреат премії ім. М. Н. Бурденка АМН СРСР (1964). Нагороджений численними орденами й медалями СРСР, двома орденами Монгольської Народної Республіки.

Література

1. **Михаил** Израилевич Шрайбер [Електронний ресурс] // Циклопедія. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2N4PHLh> (дата звернення: 15.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

 20.05 – 110 років тому народився **Данилюк Іван Григорович** (20.05.1910, с. Білопільля Козятинського р-ну Вінницької обл. – 10.02.1987, с. Махнівка Козятинського р-ну Вінницької обл.), хірург, організатор охорони здоров'я, заслужений лікар УРСР (1957).

Закінчив Житомирське фельдшерсько-акушерське училище (1930), Московський медичний інститут (1940).

Працював фельдшером у Козятинській районній лікарні, головним лікарем Перемишлянської районної лікарні Калузької області, головним лікарем Багринівської сільської дільничної лікарні Літинського району, головним лікарем районної лікарні в с. Комсомольське (нині с. Махнівка) Козятинського р-ну. Оскільки під час війни лікарня в селі була зруйнована, а лікарняні палати розгорнуті в пристосованих приміщеннях Бродецького цукрового заводу, то з його ініціативи була збудована нова лікарня.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений численними орденами та медалями, у т. ч. бойовими.

Література

1. Заслужений лікар Іван Данилюк // Голяченко О. Лікарі Вінниччини / О. Голяченко, В. Чорний. – Вінниця, 1994. – Ч. 1. – С. 29–30: портр.
2. Мадей В. Низький уклін земляків / В. Мадей // Жовтневі зорі. – 1976. – 26 трав.
3. Янчук Б. В. Людина для людини : [оповідання про І. Г. Данилюка] // Янчук Б. В. В твоїх руках життя : оповідання. – Вінниця, 1964. – С. 3–43.

24.05 – 70 років тому народився **Глухов Володимир Петрович** (24.05.1950, с. Кидрасівка Бершадського р-ну Вінницької обл. – 12.06.2002, м. Одеса), фізіолог, доктор медичних наук (1992), професор (1995).

Закінчив Одеський медичний інститут (1978), де відтоді й працював (нині університет), упродовж 1995–2002 рр. – професор кафедри нормальної фізіології.

Досліджував роль адренореактивних структур головного мозку в регулюванні систем організму, зокрема, роль альфа- та бета-адренореактивних структур

(центральних та периферійних) у регулюванні процесів гомеостазу.

Література

1. Білоконенко С. П. Глухов Володимир Петрович / С. П. Білоконенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5 : Вод-Гн. – С. 685–686 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.

 25.05 – 55 років тому народився **Прилуцький Юрій Іванович** (25.05.1965, с. Носиківка Шаргородського р-ну Вінницької обл.), доктор фізико-математичних наук, професор, біофізик.

Закінчив фізичний факультет Київського університету з відзнакою (1989), де відтоді і працює. З 2010 р. – професор кафедри біофізики Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Наукові дослідження: молекулярні й клітинні механізми дії та технологія застосування наночастинок в антираковій та антигіпертензивній терапіях; біофізика м'язового скорочення; In silico дизайн нових біологічно-активних сполук. Розвиває новий науковий напрямок «Наноструктури для біомедичних цілей», в рамках якого розроблені унікальні технології застосування: фулеренів C₆₀ для пригнічення росту злоякісних пухлин та метастазування; багатостінних вуглецевих нанотрубок для деструкції пухлинних клітин внаслідок фототермічної дії; одностінних вуглецевих нанотрубок для корекції функції кровообігу за патологічних станів центрального генезу (гіпертонія, хвороба Паркінсона).

Автор 235 наукових статей у реферованих вітчизняних та міжнародних журналах, 37 публікацій у

збірках наукових праць, 7 патентів України на винахід, 20 навчальних посібників та методичних розробок для студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Нагороджений Почесною грамотою МОН України (2005). Лауреат нагороди Ярослава Мудрого Академії наук вищої школи України в галузі науки і техніки за цикл наукових праць з вивчення молекулярних механізмів м'язового скорочення (2006). Відмінник освіти України (2008). Переможець Всеукраїнського конкурсу «Винахід–2010» за комплекс винаходів «Використання нанотехнологій для лікування злоякісних новоутворень».

Література

1. Прилуцький Юрій Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2KIYaki> (дата звернення: 08.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
2. Прилуцький Юрій Іванович [Електронний ресурс] // Енциклопедія Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/36i7qpS> (дата звернення: 08.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

31.05 – 95 років тому народився **Деген Іон Лазарович** (31.05.1925, м. Могилів-Подільський, нині Вінницької обл. – 28.04.2017, м. Гіватаїм, Ізраїль), ортопед-травматолог, письменник, доктор медичних наук (1973).

Закінчив Чернівецький медичний інститут (1951). Відтоді працював в Українському НДІ ортопедії (нині Інститут травматології та ортопедії АМНУ) та в одній з лікарень у м. Київ. З 1977 р. – в Ізраїлі, де продовжив працювати лікарем.

Вперше успішно здійснив реплантацію кінцівки (передпліччя). Вивчав лікувальну дію магнітних полів при деяких захворюваннях опорно-рухового апарату.

Автор видання «Магнітотерапія» (2010), книг прози та поезії «Из дома рабства» (м. Бат-Ям, 1986), «Иммануил Великовский: рассказ о замечательном человеке» (м. Тель-Авів, 1990), «Стихи из планшета» (м. Рамат-Ган, 1991), «Портреты учителей» (м. Тель-Авів, 1992), «Война никогда не кончается» (м. Тель-Авів, 1995) та ін.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Червоного Прапора (1945), Вітчизняної війни 2-го ступеня (1944), медаллю «За відвагу» (1944).

Література

1. Деген Ион Лазарович // Могилевчане. – Вінниця : Нілан ЛТД, 2016. – С. 207–211 : портр.
2. Кержнер А. Г. Деген Ион Лазарович / А. Г. Кержнер // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7 : Г-Ді. – С. 281 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. Колесник В. М. Героїчна доля Іона Лазаровича Дегена / В. М. Колесник // П'ята Могилів-Подільська науково-краєзнавча конференція : матеріали конф., 16–17 жовт. 2015 р. – Могилів-Подільський ; Вінниця, 2015. – С. 512–517. – Бібліогр.: в кінці ст. ; Русалка Дністровая : літ.-краєзнав. зб. / голов. ред. М. Ф. Каменюк. – Вінниця, 2017. – Вип. 5. – С. 384–387. – Бібліогр. в кінці ст.
4. Лихтенштейн И. Ушел Ион Деген : [некролог] / И. Лихтенштейн // Новости медицины и фармации. – 2017. – № 5. – С. 23 : портр.
5. Слово в память о ветеране : [про життя та діяльність І. Л. Дегена] // Новости медицины и фармации. – 2017. – № 5. – С. 24 : кольор. фот.

Червень

**Онкологічний центр
"Клініка Спіженка"
с . Капітанівка
Києво-Святошинського р-ну, Київської обл.**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/33vOxy0>
<https://bit.ly/2sZPTTU>

Як злотий дзвін монастиря,
Співає пристраснеє літо,
І неба синього зоря
В мені захищена укрита.
В цвітучій мудрості доріг
Мене сповили сонні міти
Про дні, що йдуть, що я не встиг
Ще, сміючися, покорити...

Юрій Луца

06.06 – 70 років тому народився **Спіженко Юрій Прокопович** (06.06.1950, с. Побірка Теплицького р-ну – 07.12.2010, с. Капітанівка Києво-Святошинського р-ну Київської обл.), фахівець в галузі хірургічної лімфології, доктор медичних наук, академік Академії медичних наук України (1993), громадський й політичний діяч, народний депутат України кількох скликань.

У 1973 р. закінчив Чернівецький медичний інститут. Працював у різних лікувальних закладах Житомирської області. Був завідувачем Житомирського обласного відділу охорони здоров'я. З 1986 р. – заступник міністра охорони здоров'я України, протягом 1989–1994 рр. – міністр охорони здоров'я України, в 1995 р. – голова Державного комітету медичної та мікробіологічної промисловості України. Був членом Комісії Верховної Ради з питань охорони здоров'я; членом наглядової ради Національного фармацевтичного університету; Почесним Президентом журналів: «Ліки України», «СНІД»; членом редколегій науково-практичних журналів: «Клінічна антибіотикотерапія», «Вісник фармації», «Клінічна фармація».

Автор понад 210 наукових робіт, зокрема 3-х монографій, посібника «Клиническая хирургия», 16 авторських свідоцтв. До останніх днів Ю. Спіженко керував приватною клінікою в с. Капітанівка (Київська обл.), оснащеною кібер-ножем для видалення ракових пухлин.

У м. Олевськ Житомирської обл. йому встановлено меморіальну дошку.

Література

1. Редакція «Українського медичного часопису» висловлює співчуття з приводу смерті видатного українського медика

- Юрія Спіженка // Український медичний часопис. – 2010. – № 6. – С. 124.
2. Спіженко Юрій Прокопович // Хто є хто на Вінниччині : видатні земляки / упоряд. В. Болгов. – Київ, 2001. – Т. 2. – С. 72 : портр.
3. 65 років від дня народження Юрія Прокоповича Спіженка // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 151. – Бібліогр.: в кінці ст.

 29.06 – 150 років тому народився **Шепченко Петро Дмитрович** (29.06.1870, с. Зятківці Гайсинського повіту, нині Гайсинського р-ну Вінницької обл. – 06.05.1933, м. Радивилів Рівненської обл.), визначний український лікар-хірург, активний діяч «Просвіти».

Закінчив Подільську духовну семінарію (1890), медичний факультет Юр'ївського університету (1902; нині Тартуський, Естонія).

Працював лікарем у Києві. Брав участь у російсько-японській війні (1904–1905 рр.). Упродовж 1908-1909 рр. – земський лікар Слобідки-Рихтівської, нині Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл. За участь у діяльності Київської «Просвіти» у 1907 р. був заарештований. З 1907 р. працював лікарем в містечку Радивилів, нині м. Радивилів Рівненської обл. Згодом – залізничним лікарем на відтинку Здолбунів – Львів.

В часи УНР входив до медико-харчової комісії, яка займалася розробкою конкретних заходів допомоги біженцям на шляхах їх руху, складанням відповідних кошторисів, визначенням напрямків руху різними видами транспорту та ін. Активний член і учасник Українського лікарського товариства.

Автор брошури «Тяжке лихо, або що таке пранці та як від них боронитися» (1923).

Література

1. Наріжний С. Українська еміграція: культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. 1 / С. Наріжний. – Прага, 1942. – Про Шепченка П. Д. – С. 226, 227, 318.
2. Нововстановлені факти про лікаря Петра Шепченка [Електронний ресурс] // РАДИВІЛІВ.info : [сайт] – Електрон. текст. дані. – Радивилів, 2019. – Режим доступу: <https://bit.ly/2PwwGIY> (дата звернення: 28.10.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
3. Петро Дмитрович Шепченко // Шпитальна хірургія. – 1998. – № 2. – С. 7–8.
4. Шепченко Петро Дмитрович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Ytmj8i> (дата звернення: 08.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

Липень

**Дугельна Т. М.,
психолог, психотерапевт, письменниця,
телеведуча, уродженка Вінниччини**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/31R8LA>;
<https://bit.ly/2oiNdyQi>

Літо

Знову літо, знову літо,
Я од липи ходжу п'яна...
Мов в полумиски налиті
В левади річки туману.
Знов орли будують гнізда
І орлят учать літати,
Й краплі вишень мов
намисто,
Крапають крізь листя грати.
Місяць струже рікам весла
І береза чеше коси,
А пшеничні перевесла
Приколисують колосся.

Тетяна Сокур

12.07 – 50 років тому народилася **Дугельна Тетяна Миколаївна** (12.07.1970, с. Джулинка Бершадського р-ну Вінницької обл.), психолог-психотерапевт, письменниця, телеведуча.

Закінчила Вінницьке медичне училище ім. акад. Д. К. Заболотного (1988), психологічний факультет Київського міжнародного університету з відзнакою (2006).

Співзасновниця одного з перших в Україні центрів психології сім'ї «Лелека».

Наукові дослідження: вплив негативних емоцій і психологічних травм на стан здоров'я людини.

Нагороджена золотою медаллю та дипломом «Гордість Університету» (2006), званням «Жінка третього тисячоліття» за просвітницьку діяльність та популяризацію психологічної допомоги населенню (2010), нагородами Українського фонду культури «За особливі заслуги в розвитку психології і педагогіки в Україні» (2010); удостоєна номінації «Психолог-експерт України» за рекордну кількість контактів із засобами масової інформації (2011).

Література

1. Дугельна Тетяна Миколаївна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Tomlsk> (дата звернення: 12.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
2. Як той добрий янгол... : [про психолога, психотерапевта Т. М. Дугельну] // Шевчук Ф. Портрети / Ф. Шевчук. – Вінниця, 2013. – С. 349–357 : портр.

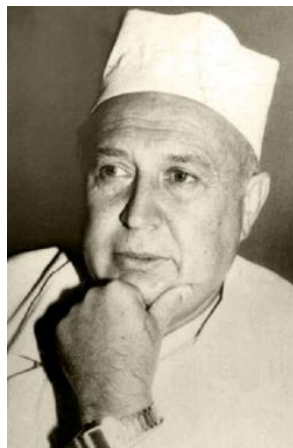
18.07 – 90 років тому народився **Король Олександр Павлович** (18.07.1930 (за ін. даними 11.07.1930), с. Кузьминці Гайсинського р-ну, нині Вінницької обл. – 07.12.2003, м. Одеса, похований у м. Київ), нейрохірург, доктор медичних наук (1971), професор (1980).

Закінчив Львівський медичний інститут (1953).

Відтоді працював у Київському НДІ нейрохірургії, з 1957 р. до 1961 р. – на посаді старшого наукового співробітника. Протягом 1961–1964 рр. – завідувач відділу нейрохірургії Одеського психоневрологічного інституту; з 1965 р. – в Одеському медичному інституті, де упродовж 1980–1990 рр. був завідувачем курсу нейрохірургії кафедри анестезіології, реаніматології та нейрохірургії. Засновник одеської школи нейрохірургів.

Наукові дослідження: нейроонкологія, судинна нейрохірургія, нейротравматологія.

Заслужений діяч науки і техніки України (1996).

Література

1. Олександр Павлович Король : [некролог] // Український нейрохірургічний журнал. – 2003. – № 4. – С. 97– 98.
2. Васильєв К. К. Король Олександр Павлович / К. К. Васильєв // Енциклопедія Сучасної України. – 2014. – Т. 14: Кол-Кос. – С. 562 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. Помним! К 80-летию профессора А. П. Короля // Український нейрохірургічний журнал. – 2011. – № 1. – С. 90– 91.

18.07 – **50 років** тому народився **Сорочан Олександр Павлович** (18.07.1970, м. Вінниця), санітарний лікар.

Закінчив Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, Академію державного управління при Президентові України (2004), Одеську національну юридичну академію (2006).

Працював лікарем з гігієни харчування Вінницької районної санітарно-епідеміологічної станції. У листопаді 1996 р. був призначений головним державним санітарним лікарем Вінницького району, з 2002 р. – головним державним санітарним лікарем м. Вінниця.

Нагороджений Почесними грамотами головного державного санітарного лікаря Вінницької області, Почесною грамотою Вінницької обласної державної адміністрації, Почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я України.

Література

1. **Сорочан** Олександр Павлович [Електронний ресурс] // Вінницька міська рада : офіц. сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2q2c2PW> (дата звернення: 28.10.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

Серпень

**Белінський Валентин,
волонтер АТО, водій-санітар,
військовослужбовець**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2NnqJ8x> ;
<https://bit.ly/36UZzyx>

Зорі великі дрижать в оксамитному, чорному небі.

Віти дерев понад ставом, як сіті. Співають женці...

Ноче єдина, дай з чаші твоєї напитись спокою!

Зблизився час, коли серце здригнулось в великій потребі,

В дивній потребі сказати, як глибоко жило й любило...

Падає тінь десь згори. Велетенський, як обрії, птах,

Невисловимости птах розгортає і згортає крила,

В чорнім польоті своїм, понад серцем моїм, понад гаєм,

І понад зоряним шляхом у синьому небі безкраїм.

Юрій Луна

20.08 – 55 років тому народився **Белінський Валентин Віталійович** (20.08.1965, м. Вінниця – 09.09.2018, поблизу смт Станиця Луганська Луганської обл.), волонтер, водій-санітар, військово-службовець за контрактом 9-го окремого мотопіхотного батальйону 59-ї окремої мотопіхотної бригади.

Закінчив Вінницький національний технічний університет.

Займався підприємницькою діяльністю у сфері перевезень.

У 2014 р. став волонтером. Заснував і очолював Благодійний фонд «Служба волонтерських перевезень». Здійснив понад 150 поїздок у зону АТО.

Пішов із життя через гостру серцеву недостатність на передовій лінії поблизу смт Станиця Луганська Луганської області.

Нагороджений медаллю «За оборону рідної держави» і Грамотою Вінницької міської ради.

Похований у м. Вінниця на Центральному кладовищі, на Алеї Слави.

Література

1. Белінський Валентин Віталійович [Електронний ресурс] // Книга пам'яті полеглих за Україну : [сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2BZKM7E> (дата звернення: 30.10.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
2. Зотов М. АТОвці та волонтери помирають на передовій : [у т. ч. на Сході України помер В. Белінський] / М. Зотов // Місто. – 2018. – 12 верес. – С. 4.

Вересень

**Меморіальна дошка на фасаді
муніципального лікувально-
профілактичного закладу
"Міська клінічна хірургічна лікарня № 7
ім. Березова"
(м. Нижній Новгород, РФ)**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/2NE7Pvl> ;
<https://bit.ly/2pUh3uz>

Відлітали гуси, відлітали...
Хату батьківську ковтнула
далина.

А у матері скарби печалі –
Сивина на скронях, сивина.
А дітей в життя зовуть дороги,
І не спиниш: не гукай
і не проси.

Друже, нені вклонимось
у ноги:

Ти нас вибач, мамо,
і прости.

Ти прости за безнадію
і тривогу,

І за сльози й невідписані
листи.

За турботу і за долю вбогу
Ти дітей своїх прости,
прости, прости...

Чуєш – потяги в дорогу закричали.
Серцем матері озвалась далина.
Ми в житті мужнієм від печалі –
В матері на скронях – сивина.

В. Трохименко

15.09 – 135 років тому народився **Білозір Михайло Петрович** (15.09.1885, с. Радехів, нині місто Львівської обл. – після 1966), ботанік, флорист.

Працював на Вінницькій мікологоентомологічній станції. У 1930–1960-х рр. досліджував флору Поділля, зокрема вивчав бур'яни околиць Вінниці, а також у центральних і південних регіонах України. Зібрав багатий гербарій Подільської флори, дублети якого зберігаються в гербарії Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова та Інституті ботаніки НАНУ. Був одним із перших галузевих наукових консультантів Кабінету виучування Поділля.

Опублікував низку флористичних праць, зокрема «Нові рослини до Вінницької округи» (1926), «Рослини Мало-Кутищанського лісу Вінницької округи» (1927), «Нариси рослинності Вінницької округи» (у співавторстві; 1933), кілька статей, присвячених вивченню ентомофауни Вінниччини.

Література

1. Саксонов С. В. Первые члены русского ботанического общества. А-Г. (К 100-летию русского ботанического общества) / С. В. Саксонов // Самарская Лука: проблемы региональной и глобальной экологии. – 2015. – Т. 24, № 2. – Белозор Михаил Петрович. – С. 204.
2. Белозор (= Білозір) Михаил Петрович : [1885–?. Флорист] // Русские ботаники (Ботаники России – СССР) : биобиблиогр. слов.: в 4 т. – Москва, 1947. – Т. 1 : А-Б. – С. 164.
3. Кабінет виучування Поділля – яскрава сторінка красзнавчого руху на Вінниччині (1924-1930) : бібліогр. покажч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А.Тімірязєва; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського; уклад.: Г. М. Авраменко, Т. Р. Соломонова; ред. М. Г. Спиця; відп. за вип. Н. І. Морозова. – Вінниця, 2011. – С. 146, 147, 148.
4. Шевера М. В. Білозір Михайло Петрович / М. В. Шевера // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2003. – Т. 2 : Б-Біо. – С. 810.

18.09 – 125 років тому народився **Березов Юхим Львович** (18.09.1895, м. Вінниця – 14.08.1958, м. Горький, РФ), хірург, професор.

Закінчив медичний факультет Саратовського університету (1919).

Упродовж 1937–1958 рр. працював завідувачем кафедри факультетської хірургії Горьковського медичного інституту.

Наукова діяльність: проблеми хірургічного лікування хвороб шлунково-кишкового тракту, серця, печінки; переливання крові.

Заслужений діяч науки РРФСР. З 2012 р. його ім'ям названа міська клінічна хірургічна лікарня № 7 у м. Нижній Новгород, РФ.

Література

1. Бобер В. Жизнь ради жизни : Ефим Львович Березов : (1895–1958) / В. Бобер // Очерки истории нижегородской науки и техники : сб. науч. очерков учащихся по итогам конкурса школ. поиск. групп Нижнего Новгорода, 2008–2009 учеб. год. – Нижний Новгород, 2012. – С. 34–38.
2. Ковалев А. И. Ю. Е. Березов – хирург, ученый, педагог : к 85-летию со дня рождения профессора Ю. Е. Березова / А. И. Ковалев // Вестник хирургической гастроэнтерологии. – 2007. – № 1. – С. 93–95.
3. Ковалев А. И. Юлий Ефимович Березов – хирург, ученый, наставник (к 80-летию со дня рождения) / А. И. Ковалев, А. А. Слепцов // Российский медицинский журнал. – 2001. – № 6. – С. 55–56.
4. Нуштаев И. А. Профессор Ефим Львович Березов / И. А. Нуштаев // Хирургия. – 2002. – № 7. – С. 67.
5. Чернявский А. А. Е. Л. Березов и его школа / А. А. Чернявский // Анналы хирургии. – 1998. – № 2. – С. 7–11.

26.09 – 190 років тому народився **Ролле (є) Йосип (Юзеф) Антоній** (26(14).09.1830, с. Генріхівка Могилівського повіту, нині село Роля Шаргородського р-ну Вінницької обл. – 09(21).01.1894, м. Кам'янець-Подільський), лікар, громадський діяч, краєзнавець, письменник.

Закінчив Немирівську гімназію, медичний факультет Київського університету з відзнакою (1855). Лікарську діяльність розпочав у містечку Яришеві на Поділлі. У 1858 р. вдосконалював свої знання з медицини в Зоненштейні поблизу Дрездена, згодом – у Сорбонні у видатного психіатра Жана Шарко. В 1863 р. у Київському університеті захистив докторську дисертацію на тему «Психічні захворювання», де виклав методи лікування психічних хворих, що використовувалися саме на Поділлі. Отримав пропозицію зайняти кафедру психіатрії Варшавської Головної школи, однак вабило Поділля. З 1961 (за ін. даними – у 1960 р.) своє життя пов'язав з Кам'янцем-Подільським, де займався лікарською практикою. Був також лікарем у духовній семінарії, читав лекції для семінаристів.

У 80-х роках працював лікарем-інспектором цукрових заводів Подільської губернії. Інспектуючи цукрові заводи, знайомився з важкою працею і побутом робітників, домагався поліпшення їхнього становища. Важливою умовою громадського здоров'я вважав регулярний огляд працівників. Зробив вагомий внесок у розвиток соціальної гігієни як науки. Склав медико-топографічний та гігієнічний опис Подільської губернії. На основі рукописних джерел місцевих монастирських, церковних та приватних архівів у 1872 р. дав історичний огляд епідемій та ендемічних захворювань, що мали місце

на Поділлі, починаючи з 15 ст. Особливу увагу приділяв вивченню української народної медицини. Засновник, скарбник Подільського товариства людинолюбства (1884), ініціатор створення у Кам'янці-Подільському безкоштовної лікарні, пункту щеплення віспи, перших у місті курсів акушерок – «повивальных бабок». Один із ініціаторів заснування краєзнавчого музею в місті, один із організаторів Товариства подільських лікарів («Каменец-Подольское товарищество врачей»), впродовж 30 років – його секретар.

Творча медична спадщина вченого складає понад 20 наукових праць з різних проблем медицини, санітарії, статистики та історії медицини Поділля й Волині. Ряд фундаментальних праць присвятив санітарному стану краю. Паралельно з медичною практикою збирав матеріали з історії Поділля. Автор численних монографій, статей і нарисів з історії Правобережної України: «Історичні силуети», «Розповіді з минулого», «Тулчинський двір», «Подільські замки на Молдовському кордоні», «Нарис історії Правобережної України» та ін. Брав участь у виданнях «Подольская старина», «Материалы для истории Подольской губернии», що містить 119 документів 18 ст. З 1875 р. видавав «Історичні оповідання», що принесли йому славу талановитого письменника (всього до 1893 р. вийшов 21 том історико-літературних творів польською мовою). Деякі з оповідань з'явилися у 80-х рр. на сторінках «Киевской старины».

Був членом-кореспондентом Товариства київських лікарів (1864), Краківської АН (1863), Почесним членом лікарських товариств Києва, Варшави, Вільнюса, Парижа, Подільської АН (з 1863 р.), членом Подільського епархіального історико-статистичного комітету (з 1866 р.).

Література

1. Антонович В. Иосиф Иосифович Ролле : (некролог) / В. Антонович // Киевская старина. – 1894. – Т. 44, № 2. – С. 305–310.

2. Баженова С. Перший з краєзнавців Поділля : до 185-річчя від дня народження Юзефа Антонія (Йосипа Йосиповича) Ролле // Календар знаменних і пам'ятних дат Хмельниччини на 2015 рік : рек. бібліогр. довід. / уклад. В. О. Мельник. – Хмельницький, 2014. – С. 137–140.
3. Баженова С. Е. Товариство подільських лікарів і Юзеф Антоній Ролле / С. Е. Баженова // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський, 2001. – Т. 5. – С. 22–27.
4. Гальчак С. Ролле Йосип Йосипович (Антоній-Йосип) / С. Гальчак // Розвиток краєзнавства у Східному Поділлі ХІХ–поч. ХІ ст. / С. Гальчак. – Вінниця, 2011. – С. 670–671.
5. Медицина в Україні : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. керівник Р. І. Павленко ; авт.-упоряд. С. М. Булах [та ін.]. – Київ : СПД Коляда О. П., 2012. – Вип. 2 : Друга половина ХІХ – початок ХХ століття. Літери Л-С. – Про Ролле Й. А. – С. 221–222. – Бібліогр. в кінці ст.
6. Прокопчук В. С. Краєзнавець Йосип Ролле // Духовні витоки Поділля: творчі історії краю : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–11 верес. 1994 р., Кам'янець-Подільський. – Хмельницький : Поділля, 1994. – С. 20–23.
7. Щепанський С. Пам'яті Йосипа Йосиповича Ролле // Кам'янець-Подільський вісник. – 1994. – 22 січ. – С. 4.

Жовтень

Меморіальна дошка Л. І. Малиновському у Вінниці

Фото з сайтів: <https://bit.ly/33GnoIA>;
<https://bit.ly/34WxlSa>

Твій голос, наче голос пісні,
Окрилено заповонив
Проміння сонця благовісні,
Осінність орную ланів.
І в саді наглою луною
Ряд яблук теплозолотих
На поклик, що раптовно стих,
Заколихався надо мною.

Юрій Луна

06.10 – 95 років тому народився **Бобрик Іван Іванович** (06.10.1925, с. Митки Барського р-ну Вінницької обл. – 14.06.2011), анатом, доктор медичних наук (1976), професор (1978).

Закінчив Київський медичний інститут з відзнакою (1955), в якому працював з 1960 р.: професор, декан, з 1987 – завідувач кафедри анатомії людини.

Напрямки наукової діяльності: вивчення вікових змін в організмі в процесі розвитку.

Автор понад 330 наукових праць, в т. ч. 17 монографій та підручників.

Почесний президент Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України. Член-кореспондент АПН України з 1997 року. Лауреат Державної премії УРСР (1986). Заслужений діяч науки і техніки УРСР (1989). Учасник Другої світової війни.

Література

1. Бобрик Іван Іванович // Імена України 2007 : біогр. енцикл. слов. / Ін-т гуманітар. досліджень АН України ; уклад.: Л. Г. Андрієнко [та ін.]. – Київ : Фенікс, 2007. – С. 52 : портр.
2. Видатний представник славетної Київської школи анатомів // Вісник морфології. – 2000. – Т. 6, № 2. – С. 357–358 : портр.
3. Пам'яті Бобрика Івана Івановича (1925–2011) // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2011. – Т. 10, № 3. – С. 76–77.
4. Пикалюк В. С. Професори-морфологи України : довідник / В. С. Пикалюк, А. А. Бабанін, В. В. Кісельов. – Сімферополь, 2010. – Про Бобрика І. І. – С. 12 : портр.
5. Черкасов В. Г. Член-кореспондент АПН України, професор Бобрик Іван Іванович – видатний представник славетної Київської школи анатомів (до 80-річчя від дня народження) / В. Г. Черкасов // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2005. – Т. 4, № 4. – С. 101–103.

07.10 – 145 років тому народився **Малиновський Людвіг Іванович** (23.09(07.10)1875, м. Кам'янець-Подільський – 1917, м. Вінниця), визначний хірург, земський лікар, організатор лікарської справи.

Навчався на медичному факультеті Московського, згодом Юр'ївського університетів (нині Тартуський, Естонія). Звання «лекаря» отримав у 1902 р. Впродовж 2-х років – асистент і ординатор кафедр хірургії університету під керівництвом професора Цеге фон Мантейфеля. У 1903 р. повернувся на Поділля і деякий час працював завідувачем лікарні в містечку Дунаївці (нині місто Хмельницької обл.) та дільничним лікарем Ушицького повіту Подільської губернії. За іншими джерелами – після закінчення університету працював на Поділлі впродовж року, після чого – ординатором в клініці Дерптського університету. У 1905 р. його запросили очолити щойно відкриту земську лікарню Вінницького повіту.

В роки Першої світової війни був головним лікарем і провідним хірургом найпотужнішого у Вінниці шпиталю і залишався старшим (головним) лікарем повітової земської лікарні. Для шпитальних потреб влаштував у Вінниці курси сестер милосердя і написав спеціальний підручник.

У 2012 р. вивчав передовий досвід організації лікарської справи в Німеччині та Австрії. Рівень хірургічної допомоги, яку надавав Л. І. Малиновський, відповідав найвищим світовим стандартам. Хірург широкого профілю проводив складні операції майже на всіх органах, особливої уваги надаючи лікуванню органів черевної порожнини. Сприяв санітарному просвітництву. Пропагував необхідність зміцнення й розширення лікарської мережі, ініціював створення у Вінницькій

земській лікарні безкоштовної амбулаторії. Один із ініціаторів створення Вінницької лікарні ім. М.І. Пирогова (нині ВОКЛ ім. М. І. Пирогова). Був членом Вінницького медичного товариства.

Автор близько 25 наукових праць з питань хірургії. Його зауваження щодо підготовки до операцій та обробки ран, які викладено в монографії «Догми асептики, підготовка операцій і лікування ран» (1916), не втратила свого значення і в наш час.

Похований біля Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова. У Вінниці іменем Малиновського названо бібліотеку і музей ВОКЛ ім. М. І. Пирогова та одну з вулиць міста. У 2008 р. на кутовому будинку на розі вулиць Пирогова і Малиновського встановлено меморіальну дошку пам'яті хірурга.

Література

1. Боржиевский Ц. К. Людвиг Иванович Малиновский / Ц. К. Боржиевский // Новый хирургический архив. – 1959. – № 4. – С. 127–129.
2. Веденко В. Г. Л. И. Малиновский. Видный земский врач // Советское здравоохранение. – 1975. – № 2. – С. 70–71.
3. Древа Н. На вулиці Малиновського / Н. Древа // Пульсуючі джерела. – 2009. – 12 січ. (№ 1). – С. 8.
4. Земський лікар Л. Малиновський – уродженець Кам'янця-Подільського // Мазурик Є. В. Нариси про минуле і сьогодення медицини Кам'янця-Подільського і Хмельниччини. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 1999. – С. 156–161.
5. Иванашко В. С. Людвиг Малиновский (К 130-летию со дня рождения) / В. С. Иванашко, Н. Н. Древа // Асклепий. – 2006. – Т. 9, № 1. – С. 10–16 : фот.
6. Лекарев Л. Хірург, людина : [про лікаря Л. І. Малиновського] / Л. Лекарев // Молодий медик. – 1963. – 21 груд. (№ 41). – С. 2.
7. Медицина в Україні : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. керівник Р. І. Павленко ; авт.-упоряд. С. М. Булах [та ін.]. – Київ : СПД Коляда О. П., 2012. – Вип. 2 :

- Друга половина XIX – початок XX століття. Літери Л-С. – Про Малиновського Л. І. – С. 53–54. – Бібліогр. в кінці ст.
8. Подолинний А. А. Малиновський Людвіг Іванович / А. М. Подолинний // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2017. – Т. 18: Лт-Малицький. – С. 697. – Бібліогр.: в кінці ст.
 9. Пустіва В. Вулиця Малиновського-хірурга, а не маршала : [про відкриття у Вінниці меморіального комплексу, присвяч. Л. І. Малиновському] / В. Пустіва // Вінницька газета – 2007. – 16 листоп. – С. 2. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).
 10. 140 років від народження Людвіга Івановича Малиновського // Імена в медицині у відгомоні часу. 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ; уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2014. – С. 78.

 10.10 – 95 років тому народилася **Хращевська Оксана Миколаївна** (10.10.1925, м. Вінниця – 29.10.2017, м. Боярка Київської обл.), лікар-фтизіатр.

Донька Хращевського М. М., мовознавця, літературознавця, краєзнавця, викладача латинської мови Вінницького фармацевтичного інституту

У 1929 р. її родина, побоюючись репресій, переїхала до Києва. Навесні 1946 р. Оксану – студентку 3-го курсу Київського медичного інституту – заарештували. Інкримінували участь в ОУН і в СВУ (Спілці визволення України). 29 серпня 1946 р. вироком військового трибуналу м. Києва її позбавили волі з відбуттям покарання у виправному трудовому таборі строком на 10 років з позбавленням усіх прав. За касацією, поданою матір'ю, зменшили строк таборів до 5 років, після відбуття яких відправили на довічне заслання до Сибіру (Красноярський край, Довго-Мостовський район).

Реабілітована 11 листопада 1955 р. за відсутністю складу злочину.

Закінчила Дніпропетровський медичний інститут (1960). Працювала фтизіатром.

Автор книги спогадів «Зламаний цвіт», де відтворила все, що пережила під час ув'язнення, у таборі та на засланні та мемуарної статті в альманасі «Біль».

Література

1. Городня О. Обрані Україною / О. Городня // Боярка-інформ. – 2017. – 26 трав. (№ 11). – С. 7 : портр.
2. Незламна: пам'яті лікаря Оксани Миколаївни Хращевської (10.10.1925–29.10.2017) [Електронний ресурс] : до Дня пам'яті жертв політичних репресій / авт. презентації О. А. Юрчишина // Бібліотека ВНМУ ім. М. І. Пирогова : [вебсайт]. – Електрон. презентація. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Zm9KJq> (дата звернення: 23.12.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
3. Самолевська О. Важка дорога з України в Україну / О. Самолевська // Дзеркало тижня. – 2015. – 14–20 листоп. (№ 43). – С. 11.
4. Самолевська О. Не полишайте слухати старих : [про Хращевську О. М.] / О. Самолевська // Жінка. – 2018. – № 10. – С. 10–11 : фот. кольор.
5. Хращевська О. М. Зламаний цвіт : худож.-док. проза / О. М. Хращевська. – Львів : Сполом, 2012. – 240 с. : фот.
6. Хращевська Оксана Миколаївна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2YаОСng> (дата звернення: 19.04.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

Листопад

**Національний музей-садиба М. І. Пирогова
у Вінниці. Тераса житлового будинку**

Фото з сайту: <https://bit.ly/2ZZ292H>;
<https://bit.ly/2pamQvp>

Осінь

По місту, сонцем вмитому,
Бродить осінь.
Пестить руками вітер
верб зелені коси.
Від перехожих ніжність жагучу
не приховує, —
устами листу осіннього
їх заціловує.
Плине німою симфонією
вечірнім парком,
Дарує усмішку осінню
закоханим парам...
А небо, мов очі коханої, —
чисте-чисте,
Вдягає фату багряню
Й зірок намисто.
Стає таємничою черню
синя просинь:
Містом чарівно-вечірнім
бродить осінь.

В. Трохименко

01.11 – 165 років тому народився **Длуський Казимир** (01.11.1855, с. Соснівка, нині Шаргородського р-ну на Вінниччині – 06.09.1930, м. Отвоцьк, Польща), лікар-пульмонолог, вчений, політичний діяч, публіцист, дипломат.

Навчався у Немирівській гімназії на Вінниччині (1870–1873). У Парижі вивчав медицину та закінчив Приватну школу політичних наук. У 1899 р. отримав підтвердження диплома лікаря в Ягеллонському університеті (м. Краків). Працював асистентом у Давосі у відомому санаторії доктора Турбана. Вивчав досвід роботи санаторіїв у Франції і Німеччині.

З 1900 р. мешкав у м. Закопане в Польщі і наглядав там над будівництвом санаторію, який було відкрито в 1902 р. Упродовж 16 років очолював цей санаторій, зробивши з нього знаменитий лікувальний заклад. Впродовж 1878–1881 рр. вивчав медицину в Женеві, а згодом – у Парижі.

Після повернення до Польщі присвятив свою діяльність боротьбі з туберкульозом, раком і алкоголізмом.

Був одружений на старшій сестрі М. Склодовської-Кюрі – Броніславі.

Література

1. Колесник В. Длуський (Dluski) Казімеж / В. Колесник // Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник ; Вінниц. обл. краєзн. музей, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Краєзн. т-во «Поділля». – Вінниця, 2007. – С. 176–178.
2. 160 років від дня народження Казімежа Длуського // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад. О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 255.

02.11 – 120 років тому народився **Бродський Андрій Фаустович** (20.10(02.11).1900, с. Зозів, нині Липовецького р-ну Вінницької обл. – 25.02.1979, м. Київ), травматолог-ортопед, доктор медичних наук (1967), професор (1968).

Закінчив Київський медичний інститут (1926).

Працював в Українському НДІ травматології та ортопедії (м. Київ): завідувач організаційно-методичного відділу (1950–1954), завідувач лабораторії консервування і трансплантації біологічних тканин (1959–1969).

Наукова діяльність: розроблення технологій заготівлі, консервування і трансплантації кісткових гомотрансплантатів для хірургічного лікування травматологічних та ортопедичних хворих; виготовлення біологічної плівки та застосування її для лікування хворих з опіками і трофічними виразками.

Учасник Другої світової війни.

Література

1. Кривенко В. М. Бродський Андрій Фаустович / В. М. Кривенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2004. – Т. 3 : Біо-Бя : – С. 477 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
2. 115 років від дня народження Андрія Фаустовича Бродського // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2015 року : хронол. довід. / уклад.: О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2014. – С. 255. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. 115 років від дня народження Андрія Фаустовича Бродського // Імена в медицині у відгомоні часу. 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ; уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2014. – С. 87.

14.11 – 70 років тому народилася **Зайцева Валентина Григорівна** (14.11.1950, с. Осітна Христинівського р-ну Черкаської обл.), епідеміолог, санітарний лікар.

Закінчила санітарно-гігієнічний факультет Дніпропетровського медичного інституту.

Працювала у Крижопільській районній санепідемстанції на Вінниччині (1975–1980); санітарним лікарем з комунальної гігієни у Вінницькій обласній санепідемстанції. Упродовж 1981–1988 рр. очолювала епідеміологічний відділ Замостянської санепідемстанції у м. Вінниця. З 1988 р. – головний лікар Замостянської санепідемстанції, згодом – головний лікар Вінницької міської санепідемстанції. З 2002 р. – головний державний санітарний лікар Вінницької обл.

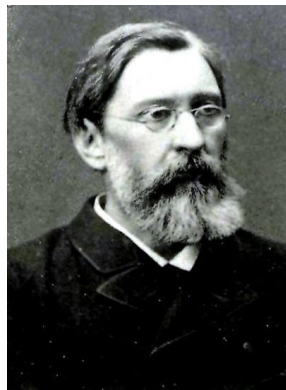
Заслужений лікар України (2009).

Література

1. Валентина Зайцева // Голяченко О. М. Лікарі Вінниччини / О. М. Голяченко. – Тернопіль : Лілея, 2004. – Вид 2-ге, випр. – С. 95–96 : фот.
2. Зайцева В. Велика ліквідація СЕС – як приклад боротьби з корупцією? Чи знову постраждають звичайні люди? : [бесіда із голов. санітар. лікарем Вінниц. обл. В. Г. Зайцевою] / В. Зайцева ; записала Т. Кондратьєва // 33-й канал. – 2012. – 24 жовт. – С. 15 : фот.
3. Зайцева В. Г. Санепідстанція завжди на варті : [бесіда із голов. санітар. лікарем Вінниц. обл. В. Г. Зайцевою] / В. Г. Зайцева ; спілкувалась Г. Чорна ; фот. В. Осьмушка // Вінниччина. – 2007. – 12 жовт. – С. 2.

19.11 – 185 років тому народився **Лашкевич Валеріан Григорович** (19.11.1835, с. Іванівці, Літинського повіту Подільської губернії, нині село Барського р-ну Вінницької обл. – 17.06.1888, м. Обоянь Курської губернії, нині РФ), видатний терапевт, доктор медицини (1866), професор.

Навчався в Подільській духовній семінарії, закінчив медико-хірургічну академію у Петербурзі із золотою медаллю (1862). Залишився в академії для підготовки до професорського звання. Стажувався за кордоном. У 1869 р. був затверджений на посаді доцента Харківського університету кафедри терапевтичної клініки. У 1870 р. затверджений екстраординарним, у 1872 р. – ординарним професором Харківського університету. Зачинатель Харківської терапевтичної школи. Завідувач кафедри факультетської терапії (1869–1888), декан медичного факультету Харківського університету.

Наукові дослідження: сифіліс внутрішніх органів, нервові хвороби.

Література

1. Зеленюк В. «Школа не повинна давати інвалідів...» : сказав більше ста років тому відомий український терапевт Валеріан Лашкевич / В. Зеленюк // Вінниччина. – 2017. – 18 січ. – С. 5.
2. Йолтуховський М. Видатний український терапевт Валеріан Лашкевич / М. Йолтуховський // Подільський край. – 2017. – 13 січ. – С. 7 : іл.
3. Лашкевич Валеріан Григорович (1835–1888) // Медицина в Україні : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. керівник Р. І. Павленко ; авт.-упоряд.: С. М. Булах [та ін.]. – Київ : СПД Коляда О. П., 2012. – Вип. 2 : Друга половина XIX – початок XX століття. Літери Л-С. – С. 20. – (Медична біографістика). – Бібліогр. в кінці ст.

4. Петрова З. П. Зачинатель Харьковской терапевтической школы Валериан Григорьевич Лашкевич / З. П. Петрова // Международный медицинский журнал. – 2007. – Т.13, № 3. – С. 126–129.
5. 180 років від дня народження Валеріана Григоровича Лашкевича // Імена в медицині у відгомоні часу. 2015 рік : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ; уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2014. – С. 92.

 19.11 – 55 років тому народився **Пашковський Валерій Мелентійович** (19.11.1965, м. Бершадь Вінницької обл.), невролог вищої кваліфікаційної категорії, доктор медичних наук (1998), професор (2001).

Закінчив Чернівецький державний медичний інститут з відзнакою (1988).

Трудову діяльність розпочав у 1988 р., навчаючись в аспірантурі на кафедрі анатомії людини Чернівецького державного медичного інституту. Асистент кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб (1991–1994), асистент кафедри нервових хвороб і психіатрії Буковинської державної медичної академії (1994–1998). З 1998 р. – завідувач кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології Буковинського державного медичного університету.

Напрямки наукових досліджень: вивчення структурно-функціональних особливостей порушення кровопостачання мозку з широким використанням методів нейровізуалізації; патогенез і лікування гострих та хронічних порушень мозкового кровообігу, діабетичних і травматичних уражень нервової системи.

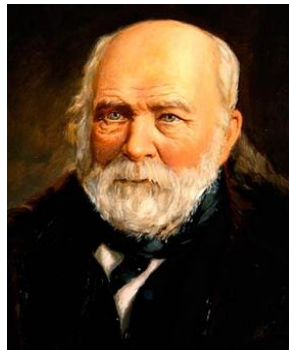
Автор понад 330 наукових праць.

Література

1. Пашковський Валерій Мелентійович // Пішак В. П. Професори Буковинського державного медичного університету (1944–2009) / В. П. Пішак, Ю. Т. Ахтемійчук, О. І. Іващук. – Чернівці, 2009. – С. 102 : портр.

 25.11 – 210 років тому народився **Пирогов Микола Іванович** (13(25).11.1810, м. Москва – 23.11(05.12).1881, м. Вінниця), видатний хірург, анатом, засновник військово-польової хірургії, педагог, громадський діяч, один із найвизначніших представників європейської медицини 19 ст.

Закінчив медичний факультет Московського університету (1828), був направлений до Професорського інституту Дерптського університету. До 1833 р. працював у хірургічній університетській клініці. Після вдосконалення знань у німецьких клініках під керівництвом А. Грефе та Б. Лангенбека (1833–1835) – професор теоретичної та практичної хірургії, керівник клініки Дерптського університету. У 1841–1856 рр. – професор патологічної і хірургічної анатомії, академік Санкт-Петербурзької медико-хірургічної академії (1846), засновник госпітальної хірургічної клініки, керівник створеного за його проектом першого у світі Інституту практичної анатомії. У вересні 1856 р. отримав посаду попечителя Новоросійського (Одеського) і Київського (1858) учбових округів. У 1861 р. за демократичні погляди звільнений з державної служби без права на пенсію.

У 1862–1866 рр. керував навчанням молодих учених у Професорському інституті в Німеччині. Під час Франко-прусської (1870–1871) та Російсько-турецької (1877–1878) воєн виїжджав на театр воєнних дій як представник Товариства Червоного Хреста.

Один із засновників хірургічної анатомії і анатомо-експериментального напряму в хірургії. Його праці «Хірургічна анатомія артеріальних стволів і фасцій» (1837), «Повний курс прикладної анатомії людського тіла з малюнками (анатомія описово-фізіологічна і хірургічна)» (1843–1848), «Ілюстрована топографічна анатомія розпилів, проведених у трьох напрямках через заморожене людське тіло» (1851–1854) були відмічені Демидівською премією. Науково обґрунтував природничо-наукові основи хірургії, розробив нові порівняльно-анатомічні методи дослідження. Запропонований ним метод пошарового вивчення замороженого тіла у сагітальній, фронтальній і горизонтальній площинах став поштовхом для розвитку вчення про фасції. Винайшов новий спосіб бальзамування.

Започаткував нову медичну дисципліну – топографічну анатомію. Перший у військово-польових умовах випробував на поранених перев'язку великих артеріальних судин, уперше описав оперативний доступ для перев'язки язикової артерії (Пироговський трикутник), розробив проєкційні лінії для перев'язки променевої та підколінної артерій. Першим використав крохмальну нерухому пов'язку, значно скоротив показання до ампутації кінцівок, застосувавши вперше в історії медицини гіпсову пов'язку. Першим у світі висунув ідею кісткової пластики. Провів першу в світі пластичну операцію безносому цирульнику, викроївши тому новий ніс. Розробив метод кістково-пластичної операції стопи, який увійшов у медичну літературу під назвою «Пироговська ампутація» (1854). Довів можливість пластичних втручань у відновленні сухожилля. Уперше описав патологічні зміни при азіатській холері (праця під такою назвою удостоєна Демидівської премії (1850)). Першим дав клінічну картину газової інфекції і гнійного остеомієліту. Основоположник знеболювання в Росії, автор нових способів інгаляційного і неінгаляційного наркозів. В експерименті довів можливість

внутрішньовенного, внутрішньоартеріального і внутрішньотрахеального наркозів. Вперше в світі застосував ефір як знеболювальний засіб при хірургічних операціях на полі бою (Кавказ, 1847). Першим запропонував ректальний наркоз.

Визначні заслуги М. І. Пирогова в галузі військової медицини. Талановитий організатор військово-медичної служби. Сформульоване ним визначення війни як «травматичної епідемії» міцно увійшло у військово-медичну літературу. Розробив метод щадного лікування вогнепальних переломів кінцівок. Першим описав раневе виснаження. Увів у практику ряд антисептичних засобів для боротьби з раневою інфекцією, вперше застосував йодну настоянку для обробки операційного поля, сформулював вимоги до перев'язувального матеріалу. Довів велике значення адміністративно-гігієнічних заходів у справі необхідної медичної допомоги пораненим під час війни і хворим під час епідемій. Під час оборони Севастополя вперше в історії світової медицини застосував сортування поранених і хворих, організував транспортні відділення і санітарні роти. Запровадив жіночу працю в лікувальних установах діючої армії, був ініціатором створення Хрестовоздвиженської общини сестер милосердя. М.І. Пирогову належить ідея створення міжнародного військово-польового комітету (1856).

Засновник першого у світі Анатомічного інституту. Чотири рази був удостоєний Демидівської премії. Почесний член Київського університету і Товариства Київських лікарів.

Свідченням міжнародного лікарського авторитету М. І. Пирогова стало його запрошення до канцлера О. Бісмарка (1859) та героя Італії Д. Гарібальді (1862). Був радником імператорів Миколи I та Олександра II. Ввів у практику гімназій позакласні літературні бесіди, студентські товариські суди. Був ініціатором відкриття першої в Росії недільної школи для дорослих (Київ, 1859),

ініціатором відкриття університету в Одесі на базі Рішельєвського ліцею. Блискучий викладач. Мав неабиякий поетичний дар.

З 1866 р. до кінця свого життя жив у маєтку в с. Вишня на Вінниччині. Тут побудував безкоштовну клініку та аптеку. Займався вирощуванням лікарських трав, селекцією зернових культур. Боровся з неграмотністю і пияцтвом на селі.

Нині в садибі Вишня, що входить до складу Вінниці, діє Національний музей-садиба М. І. Пирогова. Тут зберігається набальзамоване тіло вченого. На пошанування пам'яті видатного хірурга його іменем у Вінниці названо: Національний медичний університет, на території якого знаходиться пам'ятник видатному вченому; обласну лікарню; одну з головних вулиць міста, яку відкриває ще один пам'ятник М. І. Пирогову.

Література

1. Боржієвський А. Ц. Микола Іванович Пирогов і Україна: до 200-річчя з дня народження / А. Ц. Боржієвський, Ц. К. Боржієвський // Урологія. – 2010. – Т. 14, № 3. – С. 5–10.
2. Гунько П. М. Історія Пироговських реліквій = History of Pirogov relics / П. М. Гунько, В. О. Гайдуков, З. С. Мартинова // Вісник морфології. – 2017. – Т. 23, № 2. – С. 370–376. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. Иванашко В. С. Винничина в событиях Крымской войны. Новые страницы истории : [о деятельности хирурга Н. И. Пирогова в годы Крымской войны (1853–1856), его воспоминания о войне] / В. С. Иванашко, Н. Н. Древа // Асклепий. – 2010. – Т. 13, № 2. – С. 26–34.
4. Кадочникова Л. А. Чудесный доктор: (к 200-летию со дня рождения Николая Ивановича Пирогова) / Л. А. Кадочникова // Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали 2-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 13–15 жовт. 2010 р., Вінниця. – Вінниця, 2011. – С. 100–102.
5. Кульчицький К. І. Микола Пирогов: дивовижні сюжети життя: (до 185-річчя з дня народження) / К. І. Кульчицький // Вісник морфології. – 1995. – Т. 1, № 1. – С. 46–47 : портр.

6. Максименков А. Н. Николай Иванович Пирогов. Его жизнь и встречи в портретах и иллюстрациях : монография / А.Н. Максименков. – Ленинград : Медгиз, 1961. – 210 с. : ил.
7. Микола Іванович Пирогов – видатний хірург, педагог і громадський діяч (до 200-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / Нац. акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: Л. О. Пономаренко, Н. А. Стельмах, С. П. Пеева ; наук. ред. П. І. Рогова. – Київ : Пед. думка, 2011. – 124 с. : портр. – (Видатні педагоги світу ; вип. 7).
8. Микола Іванович Пирогов: 1810–1881 [Електронний ресурс] : [бібліогр. покажч.] / Нац. наук. мед. б-ка України ; наук. б-ка ВНМУ ім. М. І. Пирогова. – 680 МБ. – Київ ; Вінниця, 2010. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – Назва з титул. екрану.
9. Собчук Г. С. Золотая осень Н. И. Пирогова: жизнь и деятельность Н. И. Пирогова в усадьбе Вишня / Г. С. Собчук, П. А. Кланца, О. П. Кланца. – 2-е изд. – Винница : Консоль, 2009. – 160 с. – Библиогр.: с. 146–155.
10. Спогади про М. І. Пирогова // Більшовицька правда. – 1940. – 26 листоп. (№ 274). – С. 4.
11. Шувалов С. М. «Я чтит человеческое достоинство и личность...». Николай Иванович Пирогов о личности человека, о человеческом достоинстве, о нравственном авторитете / С. М. Шувалов, Н. Н. Древа // Асклепий. – 2011. – Т. 14, № 2. – С. 19–29 : ил., портр.

Грудень

**Інтер'єр «Земський лікар біля ліжка
хворої дитини в селянській хаті»
в Національному музеї медицини України**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/33SiSqg>;
<https://bit.ly/33IcmCr> <https://bit.ly/33IcmCr>

Прийшла зима – і все затихло,
Немов заснуло до весни,
А навкруги – приємна тиша,
Шепоче вітер лиш «Засни».
Неправда, що оті дерева
Впадають в сплячку зимову,
Вони все мріють,
Віддивають свої думки в ріку
живу.
Їх мрії – то сплетінь барвистих,
Стрімких, мов струмів талих вод.
Потік живий з краплинок чистих,
То факел вкоханих думок.
Ніщо не може їх згасити,
Ані мороз, ні заметіль.
Ще у душі ті мрії скриті
З весною вирвуться відтіль.

О. Гріх

 20.12 – 95 років тому народилася **Коваль Галина Юліанівна** (20.12.1925, м. Одеса), лікар-рентгенолог, доктор медичних наук (1967), професор (1968).

Закінчила Одеський медичний інститут (1948).

З 1950 р. працювала у Київському інституті удосконалення лікарів: завідувач (1967–1994), професор (1994–1996) кафедри променевої діагностики.

Наукові дослідження: рентгеноморфологія вивчення порушень розвитку та захворювань черепа; рентгеноанатомія та рентгеносеміотика захворювань опорно-рухової системи.

В дитинстві мешкала з родиною на Вінниччині: в Комаргороді (1927–1930), Томашполі (1931–1933), Тульчині (1934–1938).

Література

1. Галина Юліанівна Коваль // Український радіологічний журнал. – 2015. – Т. 23, вип. 4. – С. 108–109.
2. Галина Юліанівна Коваль // Український радіологічний журнал. – 2005. – № 4. – С. 613
3. Гош Р. І. Коваль Галина Юліанівна / Р. І. Гош // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 20. – Т. 13 : Киї-Кок. – С. 466 : портр. – Бібліогр.: в кінці ст.
4. До ювілею професора Коваль Г. Ю. // Променева діагностика, променева терапія : науково-практичний журнал. – 2015. – № 3/4. – С. 101 .
5. До ювілею професора Коваль Г. Ю. // Радіологічний вісник. – 2016. – № 1/2. – С. 35.

2020 рік

**Комунальне некомерційне підприємство
«Северинівська лікарня відновного
лікування Вінницької обласної Ради»**

Фото з сайтів: <https://bit.ly/36pkEkw>;
<https://bit.ly/2P6zE0h>

ПРОСТОВІЧ

Просто дивитись в лице усьому, що довкола;
Все, що є рідне, то – рідне, вороже –
 ворожим зостане,
Йди без вагань і без схибу, і вдар там,
 де треба,
А ще частіш – пожалій, відвернись і
 не думай,
Часто людина змаліє і варта поправи,
Шкода на неї часу, ти будь тим, чим
 належить.
То – найважливіше: ти будь і дивись простовіч.

Юрій Луна

230 років тому народився **Станіславський Гіацинт** (1790 – ? .08.1812), лікар, доктор медицини.

Закінчив Вінницьке училище і в 1807 р. вступив до Віленського університету, де навчався на казенний кошт. 07.04.1812 р. у тому самому закладі освіти захистив дисертацію на ступінь доктора медицини і був направлений лікарем 2-го класу в 11-й єгерський полк. Колезький асесор.

Література

1. Станіславський Гіацинт (1790–08.1812) // Медицина в Україні XVIII – друга половина XIX ст : біобібліогр. слов. / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2007. – Додатковий вип. 2. – С. 58

225 років тому в 1795 р. у Вінниці розпочав медичну практику перший дипломований лікар **Яків Постолювський**, який впродовж 1785–1792 рр. навчався у Краківському університеті.

Література

1. Яків Постолювський // Голяченко О. Лікарі Вінниччини / О. Голяченко. – Тернопіль : ЛПЛЕЯ, 1999. – С. 6–8.

195 років тому народився **Білінський Іван Вікторович** (1825, Могильовська губернія – ?), лікар.

Навчався в Міхнівському повітовому училищі Київської губернії, у Вінницькій гімназії. Після закінчення медичного факультету Київського університету (1854) працював лікарем Київського військового шпиталю. З 1856 р. – повітовий лікар у м. Ялта, з 1860 р. – старший лікар Таврійської губернії. Виступав у Ялті з публічними лекціями на медичну тематику.

Література

1. Медицина в Україні : біобібліогр. слов. Вип. 2. Друга половина XIX століття. Літери А–К / авт.-упоряд. С. М. Булах, С. Г. Васильєва, Л. П. Долинна ; відп. за вип. С. М. Булах. – Київ, 2005. – Про Білінського І. В. – С. 285. – (Медична біографістика).

140 років тому народився **Реміга Олександр Лаврентійович** (1880 – ?), психіатр.

Закінчив Таганрозьку чоловічу гімназію, медичний факультет Київського університету (1908).

Працював у Київській психіатричній лікарні ординатором, згодом – старшим лікарем Вінницької окружної лікарні (з 1911 р.), старшим лікарем Вінницької психіатричної лікарні (1915–1941). Перший директор Вінницької фельдшерсько-акушерської школи (1921–1932). Під час Першої світової війни працював у психіатричному відділенні Київського військового шпиталю. Один з ініціаторів створення психоневрологічного технікуму при цій самій лікарні (почав функціонувати з серпня 1931 р.).

Був депутатом Вінницької міської ради.

Література

1. Ключко В. Л. Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка. 1897–1997 : (істор. нарис) / В. Л. Ключко. – Вінниця : Віноблдрукарня, 1997. – Про Ремігу О. Л. – С. 23–95.
2. Судомир С. 30 років відданої роботи : [про лікаря Вінниц. психіатр. лікарні О. Л. Ремігу] / С. Судомир, С. Голубков // Більшовицька правда. – 1941. – 1 берез. – С. 4 : портр.
3. Тарасюк В. С. Вінницький медичний коледж ім. акад. Д. К. Заболотного / В. С. Тарасюк, З. П. Белова. – Вінниця, 2001. – Про Ремігу О. Л. – С. 4–5 : фот.

165 років тому народився **Лісовський Вінцент Феліксович** (1855, с. Полог Гайсинського повіту, нині с. Пологи Теплицького р-ну Вінницької обл. – 1918, м. Умань), лікар.

Розпочав вивчати медицину у Варшавському університеті, продовжив у Московському. Перед випускними іспитами був притягнутий до відповідальності за участь у русі народовольців. Засланий у В'ятку, де лікував місцеве угро-фінське населення й вивчав його звичаї і вірування. Завдяки клопотанню родини близько 1880 р. закінчив медичні студії у Москві. Після смерті батька і брата отримав частину Пологу, яку згодом, ймовірно, продав. Мешкав в Умані. Безкоштовно лікував убогих пацієнтів. Був головою місцевого медичного товариства.

Література

1. Лісовський (Lisowski) Вінценти Фелікс // Колесник В. Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник ; Вінниц. обл. краєзн. музей, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Краєзн. т-во «Поділля». – Вінниця, 2007. – С. 354–355 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.

 125 років тому народився **Танцюра Мойсей Дорофійович** (1895, с. Ковалиха Черкаської обл. – 197?, м. Київ), психіатр.

Закінчив фельдшерське училище і в 1921 р. вступив до Київського медичного інституту, який закінчив у 1927 р.

У 1938 р. працював директором Вінницької психоневрологічної лікарні. Згодом працював директором Київської психіатричної лікарні ім. Павлова. Під час Другої світової війни в окупованому Києві разом із персоналом лікарні, ризикуючи своїм життям, врятував від неминучої смерті понад 500 хворих. Окрім того, вмовляв людей, які приводили нових хворих, не влаштовувати їх до лікарні.

У 1998 р. рішенням правління Асоціації психіатрів України було запроваджено премію ім. М. Танцюри для

відзначення лікарів-психіатрів, які гідно працюють в умовах правової незахищеності пацієнтів і лікарів. Девіз премії: «За гідну поведінку в негідній ситуації».

Література

1. Гомон Д. История уничтожения пациентов киевской психоневрологической больницы им. Павлова во время немецко-фашистской оккупации 1941–1943 годов / Д. Гомон // Мій сайт : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2M05dZ7> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.
2. Гулик І. За завісою цензури / І. Гулик // Бібліотечний форум України. – 2017. – № 2. – С. 23–24.
3. Гулик І. В. Унікальна знахідка у бібліотеці ВНМУ : праці першого з'їзду невропатологів та психіатрів 1935 року проходили цензуру / І. В. Гулик // Молодий медик. – 2017. – Жовт. (№ 9). – С. 7 : фот.
4. Ключко В. Л. Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка. 1897–1997 : (істор. нарис) / В. Л. Ключко. – Вінниця : Віноблдрукарня, 1997. – Про Танцюру. – С. 24, 96.

120 років тому – на кінець 1900 р. в м. Тульчині на 21000 жителів, із них – біля 16000 євреїв працювали: 1 лікарня на 15 ліжок, 4 аптеки (в Тульчині – 2, Шпикові – 1, Печері – 1), 1 лікар, 2 фельдшери, 1 повивальна бабка, 2 зубних лікарі. Крім того, існувала лікарня на 10 ліжок (нині стоматологічна поліклініка), що утримувалась на кошти єврейської громади, в якій працювали 2 лікарі, 2 фельдшери, 1 повивальна бабка, 1 зубний лікар.

Література

1. Медичні заклади [у т. ч. Тульчин. центр. район. лікарня] [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2JGCJRi> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

115 років тому (1905) збудовано Жмеринську земську загально-губернську гінекологічну лікарню

Література

1. Сафо В. Медичні заклади на Поділлі (1790–1914) / В. Сафо // Тези доповідей шістнадцятої Вінницької обласної історико-красназавчої конференції, 11 лют. 1997 р., Вінниця. – Вінниця, 1997. – С. 14.

110 років тому (1910) було збудовано **Жмеринську земську лікарню**. У 1910 році

на території губернської гінекологічної лікарні у Жмеринці Вінницьке повітове земство побудувало дільничну земську лікарню на 25 ліжок за рахунок коштів, які благодійно

пожертвувала графиня Вікторія Олександрівна де Шуазель Гофье. В одному приміщенні, розділеному навпіл, були розгорнуті 15 ліжок для хірургічних хворих, а в другій половині – 10 інфекційних ліжок. Штат лікарні складався з одного лікаря, фельдшера-акушерки, медсестри та 2-х санітарок. Завідувачем лікарні з часу її відкриття до 1935 р. працював Царюк Макар Акимович.

Література

1. Антонюк О. Медицина : [Жмеринська центр. район. лікарня. Історія] / О. Антонюк // Без минулого немає майбутнього : із історії м. Жмеринка. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2013. – С. 147–149 : фот.
2. Медичні заклади [у т. ч. Жмерин. центр. район. лікарня] [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2JGCSJRi> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

110 років тому (1910) у Вінниці працювало 16 лікарів, 19 фельдшерів, 12 акушерок, 4 фахівці щеплення віспи.

Література

1. Царенко С. О. Лікарня на Замості : нарис з історії медицини Вінниччини / С. О. Царенко, О. В. Солейко, Л. П. Солейко. – Київ ; Вінниця, 1998. – С. 13.

100 років тому (1920) в колишньому поміщицькому будинку в Оратові відкрили лікарню на 10 ліжок, де працював один лікар. У 1925 р. прибуло ще два лікарі.

Література

1. Медичні заклади [у т. ч. Оратів. центр. район. лікарня] [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2JGCJRI> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

100 років тому (1920) була заснована Шаргородська районна лікарня.

Література

1. Медичні заклади [у т. ч. Шаргород. центр. район. лікарня] [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2JGCJRI> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

90 років тому (1930) в Погребищі була організована санітарна станція, завідував якою Зак Петро Давидович.

Література

1. Медичні заклади [у т. ч. Погребищен. центр. район. лікарня] [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2JGCJRI> (дата звернення: 06.08.2019), вільний. – Назва з титул. екрана.

75 років тому (1945) в с. Северинівка Жмеринського р-ну було створено санаторій для оздоровлення хворих з специфічними захворюваннями кістково-суглобової системи, нині комунальне некомерційне підприємство

«Северинівська лікарня відновного лікування Вінницької обласної Ради». Лікарня надає послуги лікувального, профілактичного, реабілітаційного характеру із застосуванням медикаментозного лікування фізіотерапевтичних методів, дієтотерапії, лікувальної фізкультури та інших методів санаторного лікування кістково-м'язової системи.

Література

1. Малащук В. Лікує сучасність, лікують легенди : [бесіда з голов. лікарем Северинів. санаторію В. Д. Малащуком] / В. Малащук ; записала О. Турчик // Вінниччина медична. – 2015. – Берез.-квіт. (№ 3/4). – С. 6 : фот.
2. Шпаковська Ю. Медичний туризм розвиватимуть у Северинівці : у село Жмеринського району приїжджатимуть поляки, аби лікуватися глиною / Ю. Шпаковська // Вінниччина. – 2019. – 28 серп. – С. 4.

60 років тому (1960) було створено Могилів-Подільський онкологічний диспансер, який існував до 1977 р.

Література

1. Болюх Б. А. Історія Вінницького обласного клінічного онкологічного диспансеру / Б. А. Болюх ; Вінниц. обл. клініч. онкологічний диспансер, Асоц. онкологів Поділля. – Київ : Центр ДЗК, 2017. – С. 17.

40 років тому (1980) у Вінниці відкрито обласну дитячу клінічну лікарню, яка є багатoproфiльним лікувально-профілактичним закладом, надає спеціалізовану лікувально-діагностичну й консультативну допомогу дітям області та міста.

Література

1. Вінниччина в датах : хронол. довідник / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 39.

75 років тому (1945) було створено **Вінницький обласний клінічний онкологічний диспансер**. У 1985 році тут вперше в СРСР було запроваджено новий вид роботи поліклінічного відділення – прийом хворих за принципом «відкритих дверей». Цей метод відіграв позитивну роль в покращенні онкологічної допомоги населенню області.

Література

1. Болюх Б. А. Історія Вінницького обласного клінічного онкологічного диспансеру / Б. А. Болюх ; Вінниц. обл. клін. онкол. диспансер, Асоц. онкологів Поділля. – Київ : Центр ДЗК, 2017. – 224 с. : фот.
2. Вінницький обласний клінічний онкологічний диспансер: 70 років. – Вінниця : Едельвейс і К, 2015. – 47 с. : фот.
3. Вінницькому обласному клінічному онкологічному диспансеру – 70 років // Вінниччина медична. – 2015. – Трав.-черв. (№ 5/6). – С. 2 : фот.
4. Разанова Ю. Обласному онкодиспансеру – 70 / Ю. Разанова // Вінниччина. – 2015. – 22 трав. – С. 2 : фот.
5. Шуткевич О. Боротися і... виживати : [Вінниц. обл. клін. онкол. диспансер відзначає 70-річчя] / О. Шуткевич // Вінницька газета. – 2015. – 22 трав. – С. 10 : фот.

ВСЕСВІТНІ ДНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ СВЯТА

30 січня	Всесвітній день допомоги хворим на проказу
4 лютого	Всесвітній день боротьби із захворюванням на рак
6 лютого	Міжнародний день нетерпимого ставлення до операцій, які калічать жіночі статеві органи
9 лютого	Міжнародний день стоматолога
11 лютого	Всесвітній день хворого
15 лютого	Міжнародний день дітей, хворих на рак
29 лютого	Всесвітній день рідкісних захворювань
1 березня	Всесвітній день імунітету
3 березня	Міжнародний день охорони здоров'я вуха і слуху
6 березня	Всесвітній день боротьби з глаукомою
13 березня	Міжнародний день сну
20 березня	Всесвітній день здоров'я ротової порожнини
21 березня	Міжнародний день людини з синдромом Дауна
24 березня	Всесвітній день боротьби з туберкульозом. Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на туберкульоз. День фтизіатра
26 березня	День хворих епілепсією (фіолетовий день)
27 березня	День нефролога
2 квітня	Всесвітній День розповсюдження знань про аутизм
7 квітня	Всесвітній день здоров'я
11 квітня	Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона
16 квітня	Всесвітній день голосу

17 квітня	Всесвітній день боротьби з гемофілією
18 квітня	Український День навколишнього середовища (День довкілля)
23 квітня	Всеукраїнський день психолога
24-30 квітня	Всесвітній тиждень імунізації
25 квітня	Всесвітній день боротьби проти малярії Міжнародний день ДНК
26 квітня	Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф (Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу)
28 квітня	Всесвітній день охорони праці День швидкої допомоги
5 травня	Всесвітній день акушерки Міжнародний день боротьби за права інвалідів
6 травня	Міжнародний день без діт
8 травня	Міжнародний день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
12 травня	Всесвітній день медичних сестер Міжнародний день запобігання синдрому хронічної втоми
17 травня	Всесвітній день боротьби з артеріальною гіпертонією День пульмонолога
19 травня	Всесвітній день сімейного лікаря День пам'яті померлих від СНІДу День боротьби з гепатитом
20 травня	Всесвітній день травматолога
22 травня	Міжнародний день біологічного різноманіття
23 травня	Міжнародний день по викоріненню акушерських свищів
25 травня	Всесвітній день щитовидної залози
27 травня	Міжнародний день розсіяного склерозу

30 травня	Всесвітній день боротьби проти астми і алергії
31 травня	Всесвітній день без тютюну
1 червня	День захисту дітей Міжнародний день захисту дітей
4 червня	Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії
5 червня	Всесвітній день охорони навколишнього середовища
13 червня	Міжнародний день поширення інформації про альбінізм
14 червня	Всесвітній день донора крові
15 червня	День захисту людей похилого віку Всесвітній день розповсюдження інформації про зловживання відносно літніх людей
21 червня	День медичного працівника День ВНМУ ім. М. І. Пирогова
26 червня	Міжнародний день боротьби проти зловживання наркотиками та їх незаконного обігу
27 червня	День винахідника і раціоналізатора
4 липня	День судового експерта України
25 липня	День зубного техніка
28 липня	Всесвітній день боротьби з гепатитом
1-7 серпня	Всесвітній тиждень підтримки грудного вигодовування
6 серпня	Міжнародний день «Лікарі світу за мир»
8 серпня	Міжнародний день офтальмології День фізкультурника
9 серпня	День святого Пантелеймона Цілителя
13 серпня	Всесвітній день шугли

1 вересня	День знань
8 вересня	Всесвітній день фізичного терапевта
9 вересня	Міжнародний день краси. День косметолога
10 вересня	Всесвітній день запобігання самогубствам
12 вересня	День фізичної культури і спорту України
14 вересня	Всесвітній день надання першої медичної допомоги
15 вересня	Всесвітній день боротьби з лімфомами
19 вересня	День винахідника і раціоналізатора України
26 вересня	День фармацевтичного працівника України Всесвітній день контрацепції
28 вересня	Всесвітній день боротьби зі сказом
29 вересня	День оториноларинголога Всесвітній день серця Міжнародний день глухих
1 жовтня	День геронтолога. Міжнародний день людей похилого віку
2 жовтня	День уролога
3 жовтня	Всесвітній день стомованих хворих
4 жовтня	Український День вчителя (День працівників освіти чи День освітянина)
5 жовтня	День вчителя
6 жовтня	Міжнародний день лікаря
8 жовтня	Всесвітній день зору
10 жовтня	Всесвітній день психічного здоров'я Всесвітній день хоспісів та паліативної допомоги
11 жовтня	День працівників державної санітарно-епідеміологічної служби України
12 жовтня	Всесвітній день боротьби з артритом

15 жовтня	Всесвітній день боротьби із захворюванням на рак грудей Міжнародний день білої тростини Всесвітній день миття рук
16 жовтня	Всесвітній день анестезіолога Всесвітній день здорового харчування День алерголога
17 жовтня	День дільничного терапевта
20 жовтня	Всесвітній день профілактики остеопорозу Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на рак молочної залози
29 жовтня	Міжнародний день боротьби з псоріазом Всесвітній день боротьби з інсультом
1 листопада	День вегана
10 листопада	Всесвітній день науки
12 листопада	Всесвітній день боротьби з пневмонією
13 листопада	Міжнародний день сліпих
14 листопада	Всесвітній день боротьби із захворюванням на цукровий діабет
17 листопада	Всесвітній день боротьби проти ХОЗЛ Всесвітній день недоношених дітей
19 листопада	Міжнародний день відмови від паління
20 листопада	Міжнародний день педіатра Всесвітній день дитини
1 грудня	Всесвітній день боротьби зі СНІДом День невролога
3 грудня	Міжнародний День людей з інвалідністю
11 грудня	Всесвітній день хворого на бронхіальну астму

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ЮВІЛЯРІВ 2020 РОКУ

Белінський Валентин Віталійович.....	60
Березов Юхим Львович.....	64
Білінський Іван Вікторович.....	92
Білозір Михайло Петрович.....	63
Бобрик Іван Іванович.....	70
Бродський Андрій Фаустович.....	78
Будкевич Григорій Якович.....	10
Валігура Яків Степанович.....	27
Васютинський Вадим Олександрович.....	10
Володимирський Андріан Володимирович	31
Волянський Валерій Юхимович.....	9
Глухов Володимир Петрович.....	44
Гончарук Євген Гнатович.....	7
Горбанчук Юхим Онуфрійович.....	24
Данилюк Іван Григорович.....	43
Деген Іон Лазарович.....	46
Длуський Казимир.....	77
Добржанський Феодосій Григорович	11
Добрянський Павло Казимирович.....	24
Драгомирецький Володимир Дмитрович...	26
Дугельна Тетяна Миколаївна.....	55
Зайцева Валентина Григорівна.....	79
Коваль Галина Юліанівна.....	89
Ковальчук Антон Арсентійович.....	42
Коперницький Ізидор Станіславович.....	31
Король Олександр Павлович.....	56
Курчинський Василь Палладійович.....	39
Лашкевич Валеріан Григорович.....	80
Липа Іван Львович.....	20
Липа Юрій Іванович.....	40
Лісовський Вінцент Феліксович.....	93
Малиновський Людвіг Іванович.....	71

Маначин Анатолій Степанович.....	6
Міфле Йосип Едуардович.....	33
Пашковський Валерій Мелентійович.....	81
Пирогов Микола Іванович.....	82
Прилуцький Юрій Іванович.....	45
Реміга Олександр Лаврентійович.....	93
Ролле (є) Йосип (Юзеф) Антоній.....	65
Сенгалеви́ч Федір Миколайович.....	19
Сорочан Олександр Павлович.....	57
Спіженко Юрій Прокопович.....	50
Станіславський Гіацинт.....	92
Старосельський Максим Георгійович.....	16
Танцюра Мойсей Дорофійович.....	94
Філатов Володимир Петрович.....	17
Французова Стелла Борисівна.....	34
Хращевська Оксана Миколаївна.....	73
Чорна Тамара Трохимівна.....	38
Шепченко Петро Дмитрович.....	51
Шрайбер Михайло Ізраїльович.....	42
Щербатюк Анатолій Самійлович.....	26

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Січень.....	4
Лютий.....	14
Березень.....	22
Квітень.....	29
Травень.....	36
Червень.....	48
Липень.....	53
Серпень.....	58
Вересень.....	61
Жовтень.....	68
Листопад.....	75
Грудень.....	87
2020 рік.....	90
Всесвітні дні та професійні свята.....	100
Іменний покажчик ювілярів 2020 року.....	105

ДЛЯ НОТАТОК